

EVANGELIO TA YUNAOLETE MALKOSI.

The
G O S P E L

according to

St. M A R K,

TRANSLATED INTO THE KIKAMBA LANGUAGE,

BY

J. H. H. H.
London
1851
THE REV. Dr. J. L. KRAPE,

MISSIONARY OF THE CHURCH-MISSIONARY SOCIETY IN EAST-AFRICA.

TÜBINGEN,

PRINTED BY LUD. FRIEDR. FUES.

1850.

EVANGELIO TA YUNAOLETE MALKOSI.

IWUNGU YA MONDI.

1. Muambililio wa Evangelio ya Yesusi Kilstosi kana ka Mulungu.

2. Ta undu unaolétoe ni Apolofeta, jija, ngutoa mtumiawagoa mbe ya udiowagu, ula akaika neza nsia-yagu mbeyagu.

3. Kanioa ka muua mbu uweuni, iai neza nsia ya kitonga, lungaliai nsiajiake.

4. Yohannesi yunai akidambajia uweuni, akitawia madambajio ma maniamao. ku ukilioa uwai.

5. Yekuuma yekudi kuake ndi ionde ya Yudea, na andu a Yelusalemi, na onde manadambajioe kuake uzini wa Yoldanesi, akimanijia uwaiwao.

6. Na Yohannesi yuna wuikie mawoea ma ngamela na mkumbu wa ndawa kiunoni, yunaezaie ngie, na uki wa nsuki wa uweuni.

7. Yunatawijie akiajia, akauka idinayagoa mundu a-ni-kilitie iwinia, ndiona muyo wa ku kunama na ku dajia ndi jia jiatujake.

8. Gnie ngu-a-dambajia kua mansi: ndi uzu aka-a-dambajia kua ngo ideite.

9. Yekutuikie kua midenia izu, yunaizie Yesusi mua Nazaleti muji wa Galilea, yunadambijioe ni Yohannesi kua uzi wa Yoldanesi.

10. Na miduki yunalizile mansini, yunajijie Mulungu ku dajioa, na ngo ta iwoi akidea uluwake:

11. Na kanioa yekuuma Mulunguni, uwe kanakagoa kala nikaendéte.

12. Na miduki ngo eku-m-luta ku di kidekani.

13. Na uzu yunaikalile wau kidekani midenia miongo enna, akielioa ni jetani; yunaikalile kua niamu; na malaika mana-m-dedijie.

14. Na Yohannesi wala yunaowetoe, Yesusi yunaizie Galileani, akitawia evangelio ya uzumbe wa Mulungu.

15. Yunanenie, mekuwika maduku, ukulengelela waguwe uzumbe wa Mulungu: imakiei, itikilei evangelio.

16. Akidambuka mondo wa uzi wa Galilea, yunaonie Simoni na Andaleasi muinai akiejiadeka lema uzini: undu-azu manatuikie akuata makuya.

17. Yuna-a-tawizie Yesusi, ignui wigiliai gnie, nga-a-zeuwia ignui akuata andu.

18. Na azu miduki mana ekete malemamao, mana-m-wigilile.

19. Na wandu waya wala yunawidide wanini na mbe, yunajijie Yakobosi kana ka Zebedeosi, na Yohannesi muinai, manaikalile ngalawani akizeuwia neza malemamao.

20. Na miduki yuna-a-itie aya: mana-mu-ekie

idewao Zebedeosi ngalawani wandu wamue na andu a mawea, mana - m - wigilile.

21. Na azu manalikilile Kapelnaumi; na miduki kua mudenia munene yunalikilile makomanoni yunatawijie.

22. Na andu manaijie azzi ndetoiake: unduyuna - a - tawijie ta mundu ekuete iwinia, ti ta aoli.

23. Na makomanoni yuna ikalile mundu yunai na ngo ya iko; na uzu yunaingie mbu.

24. Akiajia, tu - eke - idie; idie tue wea wajau nagu Yesusi mundu wa Nazaleti? ukuuka ku tu - ananga idie? nize uwe nu mudeu wa Mulungu.

25. Na Yesusi yuna ijie nake akiajia, kilia, uma kuake.

26. Na ngo ya iko yeku - m - gujia, yekuua mbu kua kania mnene, yekuuma kuake.

27. Na andu onde mekuajia azzi, mekuiwajiana mekutawania, ni kindu jau ki? matawio maindino majau? undu - kua iwinia ekutawia nengi ngo ja iko, na izu yeku - mu - iwa.

28. Na uwoowake ukuuma miduki ndi onde ya Galilea inai mondowake.

29. Na miduki manaumie makomanoni, manalikile niumba ya Simoni na Andaleasi wandu wamue na Yakobosi na Yohanesi.

30. Ndi mudonnua wa muka wa Simoni yuna kuatitoe na kitetemo, na azu mana - m - tawijie miduki kua unduwake.

31. Na uzu yuna - m - dengelele, yuna - mu - uma

mitie; aki-m-kuata mokonikuake, na kitetemo kina-
mu-ekie kawinda kamue, na uzu yuna-a-dedijie
mawea.

32. Na uwioni, jua wala inawalukile, andu mana-
mu-ette awau onde, na andu manakuatitoe ni jetani.

33. Na muji onde manakomanie mlangoni.

34. Na uzu yunawojjie andu engi manai na uwau
muania muania, yunaumijie majetani mengi; ndana
eka majetani ku ajia-undu-azu mana-m-manie.

35. Na jioko ja mbewo kudinaja neza, yuna-
ukilile, yuna umie nsa, yunadingutie uweuni, yuna
zalamile wau.

36. Na Simoni na andu manai nake, mana-m-
wigilile.

37. Wala mana-m-kuatite, mana-m-tawijie, andu
onde meku-ku-manda.

38. Na uzu yuna-a-tawijie, tudie miji io waguwe,
gnie ku tawia ndeto wau nengi: kua undu uzu nguuka.

39. Yuna tuikie akitawia ndeto makomanoni kua
kua Galilea onde, yunaumijie majetani nsa.

40. Ekuuka kuake mundu wa luaka, aki-m-woya,
akiwaluka maunikuake, aki-m-tawia, uwe ukienda,
ukutonia ku-ni-dejia.

41. Na Yesusi yuna-m-makie, yunalungalie moko,
yuna-m-kuatite, yuna-m-tawijie, nguenda ude.

42. Na wala yunanenie, miduki inaumie luaka,
yunadeie.

43. Yuna-m-tawijie muno, yuna-mu-umijie
miduki.

44. Eku-m-tawia, jija, udikatawia mundu: ndi ukila, onia ngooyagu mukohani, udengelelie kua undu wa madeumagu kindu kinatawijioe ni Mosesi, ku ikala ngoze kuao.

45. Ndi mundu uya yunaumie yunaambililie ku tawia ndeto neza, ku manijia kindu kiji, Yesusi ndana tonia ku lika mujini kua ku ionia, ndi yunaikalile nsa wandu wa dei; na andu manaizie kuake wandu wonde.

IWUNGU YA KILI.

1. Yunalikile engi Kapelnaumi, madelu midenia minini; unatawijioe uwo, uzu ku ikala niumbani.

2. Na miduki andu engi manakomanie, ku lea ku ikala wandu waguwe na mlango: na uzu wa-a-tawijie ndeto.

3. Mekuuka kuake, akiette yuumite mui, yunaguitoe ni andu anna.

4. Na azu madina tonia, ku-m-dengelela waguwe, kua undu wa andu engi, manadajjie ngiddi wandu wanaikalile: wala manadulile, manadeijie uwoi wandu wana ikalile muáu.

5. Na Yesusi wala yunajajjie imaniyao, yunam-tawijie muau, tiwe kana, uwaiwagu unaukililoe.

6. Ndi aoli anini manai akiikala wau, akililikana ngoonikuao.

7. Niata mundu uzu ku ajia ndeto jia ku manga? nu mutonia ku ikilia uwai, ndi Mulungu weka?

8. Na miduki, Yesusi wala yunamanie, azu ngoonikua ku lilikana u, yuna-a-tawijie azu, niata ku lilikana maundu mazu ngoonimueniu?

9. No kindu jau jiwudu, ku-m-tawia muau, uwai-wagu una ukililoe ta ku ajia, ukila, uoze maulanio, udambuke?

10. Ndi ignui ku mania, kana ka mundu ke iwinia ulu wa ndi ku ukilia uwai, yuna-m-tawijie muau.

11. Ngu-ku-tawia, ukila, uoze maulanio, udi nsia yagu niumbani.

12. Na miduki yunaukilile yunaozie maulanio make, yunaumalile mbe jiao onde; andu onde mekuajia azzi, mekulijia Mulungu, akiajia, tudinaona u.

13. Na uzu yunaumie nengi mondo wa uzini; na andu onde mana izie kuake, nake yuna-a-tawijie azu.

14. Na wala yunawidie, yunaonie Levi kana ka Alfeosi akiikala wandu wa ku umia mawungu, eku-m-tawia, u-ni-wigile ignie. Nake yunaukilile, yuna-m-wigilile.

15. Yanatuikie, Yesusi wala yunaikalile kataani niumbanikuake, andu engi aumii a mawungu, na andu awau manaikalile kataani wandu wamue na Yesusi na anafunsiake: manai andu engi ala mana-m-wigilile.

16. Na aoli na Afalisi wala mana-m-jaijie akieza wandu wamue na andu aumii a mawungu, na andu aai, manatawijie anafunsiake, niata uzu ku ya na ku nioa wandu wamue na andu aumii a mawungu na andu aai?

17. Yesus wala yunaiwite, yuna-a-tawijie azu,

andu aima madina enda mudedia muddi, ndi andu awau.

18. Na anafunsi a Yohannesi na Afalisi mana iwungie itummu: manaizie, mana-m-tawizie, ni ki anafunsi a Yohannesi na Afalisi ku iwunga itummu, ndi anafundiagu madina iwunga?

19. Na Yesus yuna-a-tawijie azu, tuweze a niam-bula mekutonia ku iwunga itummu, muozi wa muka akiikala wandu wamue namo? muozi wa muka akiikala wandu wamue namo, maditonia ku iwunga.

20. Ndi midenia ikauka, muozi wa muka aka ukilioa kua, na midenia izu makaiwunga.

21. Wadie mundu muduma kamondo ka ungua nsao ulu wa ungua ya tene: ni wo kagula nsao kaka uzuzia, jekutembuka mua kagula ka tene, na matem-buko makatuika mengi.

22. Wadie mundu muikia uki muidi makuzuni ma tene: ni wo uki muidi ukutembua makuzu, na uki uka idika, na makuzu makaá: ndi uki muidi ukuikiwa makuzuni maidi.

23. Yanaikalile, Yesusi yuna dambukie mawandoni kua mudenia munene; na anafundiake kua ku wida nsiani manaambililie ku dula maduke ma ijio.

24. Na Afalisi mana-m-tawijie, jija niki ku dedia kindu kidie ku zeuwioa kua mudenia munene?

25. Yuna-a-tawijie azu, mudina soma undu ula una ikiwe ni Davidi, wala yunamandie, wala yunai na ensa, na andu manai wandu wamue nake?

26. Niki ku lika niumba ya Mulungu kua midenia

ya Abiatali mukohani munene, yunaezaie mikai ya majijio ila ku ya ti wo kua mundu, ndi kua akohani oka, yuna-a-nengie nengi andu manaikalile wandu wamue nake.

27. Yuna-a-tawijie azu, mudenia munene ukutuika kua undu wa mundu, ndi mundu ndana tuika kua undu wa mudenia munene.

28. Kua undu uzu kana ka mundu nengi ni kitonga ja mudenia munene.

IWUNGU YA KATATU.

1. Yunalikile nengi makomanoni; yunatuikie wau mundu yunai na moko mumu.

2. Mana-mu-edélele, ijiedea yukuwozia kua mudenia munene; ku tawia ndeto mbai uluwake.

3. Yuna-m-tawijie mundu yunai na moko mumu, ukila.

4. Yuna-a-tawijie azu, ni uzeo ku ika neza kua mudenia munene, kana ku ika uwai? ku wonojia uima, kana ku ua? na azu manaikililie.

5. Na uzu wala yuna-a-jiaijie azu kua midato yunaie ngindu ngooni kua undu wa umuwao, yuna-m-tawijie mundu, lungalia mokowagu, nake yunalungalilie: na mokowake ukutungoa, ukutuika muima ta moko wa kili.

6. Na Afalisi manaumalile nsa miduki, mekutawanajia ndeto wandu wamue na andu a Helodesi uluwake niata ku-mu-ananga.

7. Ndi Yesusi yunaukilile wandu wamue na anafunsiake, yunaendie uzini; na makomano manene ma Galilea na Yudea mana-m-wigilile.

8. Na mua Yelusalemi, na mua Idumea, na Yoldanesi uzi ukuya; na mua Tilosi na Sidoni, andu engi wala-manaiwitoe wea mnene yuna dedijie, manaizie kuake.

9. Yuna tawijie anafunsiake, ngalawa kanini kumu-edélela kua undu wa andu engi, ku lea kum-winia.

10. Unduwake-yuna wojjie andu engi onde awáu; andu ku walukula uluwake ku-m-dodia.

11. Na ngo jia iko wala mana-m-jijie, mana walukile mbeyage, akiua mbu, akiajia, uwe ni kana ka Mulungu.

12. Na uzu yuna-a-tawijie muno, ku lea kumu-ia nsa.

13. Yunalizile kiimani, yunaitie andu ala yuna mandie, manaizie kuake.

14. Na uzu yunazeuwijie andu ikumi na ili, azu ku ikala wandu wamue nake, na ku toa azu ku tawia evangelio.

15. Na ku kita iwinia, ku wojia uwau, na ku umia Majetani.

16. Na Simoni yuna-mu-itie Petelosi.

17. Na Yakobosi kana ka Zebedeosi, na Yohanesi muina wa Yakobosi; yuna-a-itie azu Boanelges, ta ku ajia, maweze ma ngulumu.

18. Na Andaleasi, na Filiposi, na Batolomeosi,

na Matteosi, na Tomasi, na Yakobosi kana ka Alfeosi, na Taddeosi, na Simoni Kananita.

19. Na Yudasi Iskaliotesi ula yuna-mu-umijie kua uelefu; na azu manalikile niumbani.

20. Na andu engi manakomanie nengi ku lea ku tonia ku ya mukai.

21. Na anianiamake wala mana iwitoe, mana umalile ku-m-kuata: unduwao-mananenie, uzu yukuá maddu.

22. Na aoli ala manadeie mua Yelusalemi, mana-ajie, ue Beelsebuli, na kua zumbi wa Majetani yukumia Majetani.

23. Na uzu yunaitie azu, yuna tawijie kua ndetonia kalakala, niata jetani ku tonia ku-mu-umia jetani?

24. Ujeedeza uzumbi ukudaika na ngooyake, uzumbi uzu uditonia ku ikala neza.

25. Ijeedeza niumba yekudaika na ngooyake, niumba izu iditonia ku ikala.

26. Ajeedeza jetani yukuikala ulu wa ngooyake, ekutanijioa, ndatonia ku umama, ndi ekudela.

27. Mundu ndatonia ku lika niumba ya mundu akuete iwinia, ku wena izamu jiake, ajeedeza nda-mu-owa mundu akuete iwinia; mudenia uzu akawena niumbayake.

28. Ni uwo, ngu-a-tawia ignui, wai wonde waka ukilioa kua andu, mamango monde mekumanga.

29. Ndi mundu ula yukumanga ngo nsau, nda kuete maukilio ma wai tene na tene, ndi yukuendoa ni ku tanioa tene na tene.

30. Undu - azu mananenie, ue ngo ya iko.

31. Manaizie kuake ainai na ignia, mana ikalile nsa, manaitoai kuake, aki - mu - ita.

32. Na andu engi mana ikalile mondowake, mana - m - tawijie, jijia, igniawagu na ainau niwoi nsa aki - ku - manda.

33. Na uzu yuna - a - tawijie akiajia, nu muaido wagoa, kana ainawagoa?

34. Yukuliunguka ku jijia andu manaikalile wandu wamue nake, yuna - a - tawijie azu, jija, muaidowagoa na ainawagoa.

35. Undu - mundu mudedia maendo ma Mulungu, ni uzu muinawa kaweze, na muinawa keletu na muaidowagoa.

IWUNGU WA ENNA.

1. Na uzu yunaambililie nengi ku tawia ndeto mondo wa uzi: na andu engi manakomanie kuake, uzu ku lika ngalawani, yunaikalile uzini; na andu onde mana ikalile mondo wa uzi ulu wa ndi.

2. Yuna - a - tawijie azu kindu kingi kua ndeto jia kalakala, yuna - a - tawijie azu kua matawiomake.

3. Iwai: jijia, yukuuma muwandi, ku wanda mbeu.

4. Yanatuikie, wala yuna wandie, mbeu nini inawalukile mondo wa nsia, na niunie a Mulunguni manaizie, manaie.

5. Na mbeu engi inawalukile ulu wa ndi ya

mawia, idinai ndaka engi; inameie miduki, undu-idinai na ndi ya kuaza.

6. Ndi jua wala inaumalile, mbeu inaunguie; na kua undu idinai tuikie na idina, inaumie.

7. Na mbeu engi ina walukile kati ya miwa, na miwa inameie, inaanangie, idinai ette maumo.

8. Na mbeu engi inawalukile ulu wa ndi nzeo, inaumijie maumo ma ku uma na ku mea, inaumijie miongo itatu, na mbeu engi inaumijie miongo dandatu, na mbeu engi ina umijie iana.

9. Yuna-a-tawijie azu, mundu ula ukuete maddu ma ku iwa, aiwe.

10. Wala yuna ikalile weka, andu manaikalile mondowake wandu wamue na anafundi ikumi na eli mana-mu-iwaijije ndeto ja kalakala.

11. Na uzu yuna-a-tawijie azu, ignui munanengiwe ku mania nsama wa azumbe wa Mulungu: ndi andu manai nsa, maundu azu mekutuika kua ndeto ja kalakala.

12. Kua ku jija ku jija, ndi ku lea ku mania, na kua ku iwa ku iwa ku lea ku kuata, ku lea ku alulioa, na waiwao ku lea ku ukililioa.

13. Yuna-a-tawijie, mudina mania ndeto i ja kalakala? niata ku mania ndeto engi jionde jia kalakala?

14. Muwandi wa mbeu yukuwanda mbeu.

15. Na azu mondo wa nsia, ndeto jinawanditoe wau; wala-mana iwitoe, jetani yukuuka miduki, yukuukilia ndeto jinawanditoe ngoonimuao.

16. Na azu nengi manawanditoe ulu wa mawia, ala mana iwitoe ndeto, miduki mekuenda kua madeko.

17. Madikuete idina kua, ndi meku ikala midenia minini: na kawinda kanini maniamao na malunjo maki-tuika kua undu wa ndeto, azu mekuwaluka miduki.

18. Na azu manawanditoe kati ya miwa; azu mekuiwa ndeto.

19. Na malilikano ma idu izu, na maanango ma izamu, na mamando ma maindo engi malikite mekuita ndeto, ku lea ku etta maumo.

20. Na azu mana wanditoe ulu wa ndi nzeo, ala mekuiwa ndeto, mekuitikila, meku ette maumo, umue miongo idatu, umue miongo dandatu, umue iana.

21. Yuna-a-tawijie azu, muaki ukaioa deo ya kidimi kana uwoi? tiwo ku ioa ulu wa muango?

22. Kidinawidoo kindu kila kidina gunikoa; wadie kindu ja nsama kila kidina tuika nsa.

23. Ajeedea mundu ue maddu ma ku iwa, na iwe.

24. Yuna-a-tawijie azu, jijiai neza undu mukuiwa: kua kidimi mudima ignui, mukadimoo kueniu: na ignui ala mukuiwa ikaongeloa.

25. Undu-mundu ue najo kindu akanengoa, na mundu endee najo, akaozoa ue najo.

26. Yuna ajie, uzumbe wa Mulungu ni uzu, ta mundu uwandite mbeu ndini ya ndi.

27. Yukumama, yukuamuka uduku na mudenia, na mbeu yekuuma yekumea, nake ndaize.

28. Undu, ndi yekuunia maumo kua ngooyake;

muambililio idangu, kawinda kiduke, kawinda ngano wiu kati ya kiduke.

29. Ndi maumo wala manai mekuiwoa, uzu ekutoa miduki kawio ka ku dilila - undu - mauno mekuuka.

30. Yukuajie, kuata ku anania uzumbe wa Mulungu? nia kua undu wajau ku ika kalakala?

31. Ni kalakala na mbege wa çardali wala ina wanditoe deo ya ndi ni kanini kue mbeu ionde ie ulu wa ndi.

32. Ndi wala inawanditoe yekuumala, yekutuika nene ku kila mbeu ionde, yeku zeuwia madansu manene, na niunie wa Mulunguni mekutionia ku ikala deo wa mugniewake.

33. Na kua ndeto izu nengi jia kalakala yuna-a-tawizie azu ndeto, ta manatonie ku iwa.

34. Ndi wadie ndeto jia kalakala ndana ajia namo: ndi weka yunaguniie anafunsiake maundu monde.

35. Na kua mudenia uzu, wala kunatuikie uwio, yuna-a-tawizie azu, tudi mondo wa kili.

36. Na wala manaienie na andu, mana-mu-ozie ngalawani ta undu yunatuikie. Na ngalawa engi nini inatuikie nengi wandu wamue nake.

37. Inaumalile ngutani nene, na madeuka mbua manakunie ngalawa ku zua ndino.

38. Nake yunaikalile idina ya ngalawa, aki-mama ulu wa idengula; na azu mana-m-kedijie mana-m-tawizie, adsa, uwe uditala, idie ku á.

39. Nake yunaamukie, yunanenie mbewo, yuna

tawijie uzi, ukilie, udika tumue. Na ukungi unaniwie, mekutuika makilio manene.

40. Yuna-a-tawijie azu, niata ku kea u? niki ku lea ku amini?

41. Na azu mekukea muno, mekutawania azu na azu, ni mundu wajau uzu, mbewo na uzi yeku-mu-iwa?

IWUNGU WA KATANO.

1. Manaingie mondo wa kili wa uzi, ndi ya Agadaleni.

2. Walaumalile ngalawani, miduki yunaonanie nake mundu uumite mbiani, yunai na ngo ya ndaka.

3. Ula yuna zeuwijie niumbayage mbiani; wadie mundu yunatonie ku-mu-owa kua iwongolo.

4. Kawinda engi yunaowiwe kua ikanda na iwongolo, na iwongolo inadulikile kuake, na ikanda inatembukie; wadie mundu yukutonia ku-mu-ea.

5. Kawinda ionde uduku na mudenia yunaikalile mbiani na kiimani, akiua mbu, akiikuna kua mawia.

6. Na uzu wala yuna-m-jiajie Yesusi kuáza, yunazembie miduki, yunawalukile mbe yake.

7. Yunauie mbu nene, yunaijie, gnie ne wea wajau nagu, tiwe Yesusi kana ka Mulungu wa ulu? Ngu-ku-kilia muma kua Mulungu, udika-niamazie.

8. Undu-yuna-m-tawijie, uma mua mundu, tiwe ngo ya ndaka.

9. Yuna-mu-iwaizie, jitoayagu ukuitoa ta? nake

yuna-m-tungilile ndeto akiajia, jitoayagoa ni legeoni: undu-idie tu engi.

10. Nake yuna-m-woyie muno, ku lea ku-mu-umia nsa ya ndi.

11. Na wau kiimani wanai mkuili mnene wa unguue akiidia.

12. Na majetani monde mana-m-woyie, akiajia, tu-toai idie unguueni, idie ku lika ndinimua.

13. Na Yesusi yuna-a-nengie iwinia miduki. Na ngo jia ndaka jinaumie, jinalikile unguueni: na mkuili unaikaizie yimani ndini ya uzi (inai maiana miongo yili); manaaie uzini.

14. Na aidi a unguue manakeie, manatawanijie uwo mujini na ndini. Na andu manaumie ku jijia kindu kila kinaikiwe.

15. Manaizie kua Yesusi, mana jiajije mundu yunakuatitoe ni jetani, yunaiikalile na legeoni, akiikalila, akiwotoa, akikita ngo nseo: na andu manakeie.

16. Na andu ala manajiajije mana-a-tawijie azu kindu kila mu-umie mundu yukuete jetani, na kua undu wa unguue.

17. Manaambililie ku-m-woya ku ukila ndini kua.

18. Nake wala yunalikile ngalawani, mundu yunai akikuatoa ni jetani, yuna-m-woyie muno, ku ikala wandu wamue nake.

19. Ndi Yesusi ndana-mu-eka, ndi yuku-m-tawia, di niumbanikuagu kua andumagu, tawia azu, izamu inene jiajau adsa yuna-ku-nengie, yuna-ku-makie.

20. Nake yunaukilile, yunaambililie ku tawia uwo, kati ya Dekapoli izamu ionde ila yuna-m-zeuwijie Yesusi; na andu onde manatawijie azzi.

21. Na Yesus nengi ngalawani walayunawidie mondo wa kili, andu engi manakomanie kuake; nake yunaikalile waguwe na ukangani.

22. Jija, ekuuka kuake mundu umue mnene wa makomanoni, jitoayake Yailosi; nake wala-yuna-mu-onie, yunawalukile maunimuake.

23. Yuna-m-woyie muno, akiajia, kanakagoa keletu ki waguwe na kugua, ngu-ku-woya, uka, uie mokowagu uluwake, uzu ku woa; nake akatuika muima.

24. Na Yesusi yunaukililie nake, na andu engi mana-m-wigilile, mana-m-winie.

25. Na mundu muka ngania yunatunuwie akiwa miaka ikumi na yili.

26. Yunakitie maniamau manene kua andu áe engi, yunaanangie izamu jionde, ndana kita kawa, ndi yunatuikie muau muno.

27. Nake walayunaiwitoe uwo wa Yesus, yunazie kua idina kua mawinio ma andu, yunadodie unguajiake.

28. Undu-yunanenie, njeedea ngudodia unguayake weka, gnie ngawoa.

29. Na kawinda kamue ido ya ndagameyake inaumie; nake yunaiwitoe muinikuake, ku wojioa uwaunimuake.

30. Na Yesusi miduki yunamanie ngoonimuake,

iwinia inaumie kuake, yukuliunguka kati wa andu, yukuajia, nu mundu yunadodie unguayagoa?

31. Na anafunsiake mana-m-tawijie, uwe uku-jijia andu ala meku-ku-winia, nagu ukuajia, nu yuna-endodie?

32. Nake yukuliunguka ku jija mundu muka ula yunazeuwie kindu ki.

33. Ndi mundu muka yunakeie, yunatetemie, yunamanie kindu kinadedijie kuake, yunaizie yuna-walukile mbeyake, yuna-m-tawijie uwo onde.

34. Nake yuna-m-tawijie, tiwe kanakagoa keletu, imaniyagu yeku-ku-wojia; di na uwo, utuike muima uwaunimuagu.

35. Yunai akiajia, mekuuka andu wa mundu munene wa makomano, akiajia, kanakagu keletu keku-gua, niki ku-m-niamazia kitonga?

36. Yesu walayunaiwitoe ndeto inaneniwe, yuna-m-tawijie mundu munene wa makomano, udika kée, uamini weka.

37. Nake ndana eka mundu ku-m-wigila, ndi Petelosi, na Yakokosi, na Yohannesi muina wa Yakobosi.

38. Yunaizie niumba ya mundu munene wa makomano, yunajiajije mbu, na andu ala mukuia, meku-zeuwia ianga inene.

39. Nake walayunalikile niumba, yunatawijie azu, niki ku ua mbu na ku ia? kana kadinagua, ndi kamamite.

40. Mana-m-wuie ngoi. Ndi uzu wala yuna-

umijie onde nsa, yunaozie ide na inia wa kana keletu, na andu manai wandu wamue nake, yunalikile wandu wana ikalile kana.

41. Yuna--m--kuatie kana kua moko, yuku--m--tawia, Talita kumi; ta undu, kana keletu, ukila.

42. Na kana keku umama miduki, keku dambuka; yunaikalile miaka ikumi na yeli. Na andu manamakie kimakko kinene.

43. Nake yuna--a--tawijie azu muno, mundu ku lea ku mania kindu ki; yunatawizie, uzu ku nengoa jakuya.

IWUNGU YA DANDATU.

1. Yunaumie wandu wau, yunaizie ndi ya ngooyake; na anafunsiake mana--m--wigilile.

2. Na mudenia munene walayunaizie, yunaambilile ku tawia makomanoni: na andu engi mana iwitoe manaimakkie, akiajia, nawa yunakitie izamu i? na mazulujio mau ala yunanengiwe, mawea aya ma iwinia ku tuika mokoni kuake?

3. Ti uzu selemalla, kana ka Malia, muina wa Yakobosi, na Yosesi, na Yudasi na Simoni? Na amai aka ti onde wa kuito? Manadatit kuake.

4. Ndi Yesusi yunatawizie azu, mupolofeta ndana ikiwe neza ndini kuake, na kati ya mbaini kuake, na niumbani ya ngooyake.

5. Ndana tonia ku zeuwia waya wea wa iwinia, ndi yunatulilie moko ulu wa andu awau anini, yunawonojie azu.

6. Yunaimakkie kua undu wa ku lea ku amini kua. Yunadambukie miji, akitawia ndeto.

7. Yunaitie andu ikumi na umue, yunaamibililie ku a-toa azu eli na eli; yuna-a-nengie azu iwinia ulu wa ngo ja iko.

8. Yunaitawizie azu ku lea ku kuata kindu nsiani, ndi ndata bazi; ku lea ku kuata jondo, na mukae na nsili jondoni.

9. Ku ikia jiatu; ku lea ku iwotoa ungua yeli.

10. Yunaitawizie azu, no wandu wala mukulika niumbani, ikalai wandu wau, hatta ku ukila wau.

11. Na andu ala mekulea ku enda ignui, ala madika iwa ignui, mkiukila wau, iwiaiyei mu mauni-kueniu, ku tuika ngoze uluwao-ni uwo, ngu-a-tawia ignui, ikatuika uzeo kua andu a Sodoma na Gomorra kua mudenia wa matanijio, ku kila andu a muji uya.

12. Na azu manaumie manatawizie ndeto, andu ku imakia.

13. Manaumijie majetani mengi, aki-a-waka maula andu engi manai awau, mana-a-wojije azu.

14. Na Yelodesi zombe yunaiwitoe uwowake; undu-jitoayake yekumanika, yunaijie, Yohanesi mubapitisita yunaumamie aguni, kua undu uzu iwinia inene inaumie nsa kuake.

15. Andu angi mananenie, ni Eliasi; andu angi manaaijie, ni Mupolofeta, ndi mundu umue wa Apolofeta.

16. Ndi Helodesi wala yunaiwitoe, yunaaijie, ni Yohanesi, ngu-m-dila mutue, uzu yunaumamie kiguni.

17. Helodesi yunatoaie, yuna-m-kuatite, yuna-

mu-owie kiowoni kua undu wa Helodiasi mundu muka wa muina Filipposi; undu - yuna - m - jiaijie.

18. Yohannesi yuna - m - tawizie Helodesi, ti wo kuagu, ku kita muka wa muinawagu.

19. Kua undu uzu Helodiasi yunakitie kau ulu-wake, yunamandie ku - mu - ua, ndi ndana tonie.

20. Undu - Helodesi yuna - m - keie Yohannesi aki-mania, uzu ku tuika mundu wa uo na mundu mudei, yuna - m - zonokie; na wala yuna - mu - iwitoe, yunazeu-wizie izamu jengi, aki - mu - iwa kua uzeo.

21. Na mudenia muzeo wala unaizie, Helodesi kua mudenia wa ku jiawa kuake, yuna uia kandu andu anene, na azumbe, na andu a mbe a Galilea.

22. Na muedu wa Helodiasi yunalikile yunaulu-kile akiina, yuna - mu - endie muno Helodesi na andu manaikalile wandu wamue nake, na zumbe yuna - m - tawizie, muedu, uwoye kuagoa kila kindu ukuenda, nagoa nga - ku - nenga.

23. Yuna - m - nengie muma, nga - ku - nenga kila kindu uku - ni - woya, ta ku wika nuzu ya uzumbe wagoa.

24. Nake yuna umalile nsa, yuna - m - tawizie inia, niwoye ata? Nake yunaijie, mu - woye mutue wa Yohannesi Mubapitisita.

25. Nake miduki yunalikile kua zumbe kua iwinia, yuna - woiye, akiajia, ngumanda, u - ni - nenge oindino ulu wa nselle mutue wa Yohannesi mubapitisita.

26. Na zumbe ekulika ngindu muno, ndi kua undu

wa muma na andu manaikalile kuya, ndana enda kum-lea.

27. Na zumbe yunatoaie miduki mundu mudili wa mutue, yuna-m-tawizie ku ette mutuewake; nake yunaumalile, yuna-m-dilile mutuewake wandu wa kiowoni.

28. Yunaettie mutue ulu wa nselle, yuna-m-nengie muedu, na muedu yuna-m-nengie iniawake.

29. Na anafunsiake wala manaiwitoe, manaizie, manai ukililie kimbajake, mana-m-dikie yemani.

30. Na apostolo manakomanie kua Yesusi, mana-m-nengie uwo onde, na kumma kindu kila manazeuwizie manatawizie.

31. Nake yuna-a-tawizie, ukai nioka wandu wa weuni, dumuai kanini: undu-manatuikie andu engi makilika makiumala, ku lea ku kita jadi kuya.

32. Manaendie wandu wa weuni kua ngalawa nioka.

33. Na andu manajiaiie akiukila ku di, na andu angi mana-m-manie, manaendie kuya mauni mua miji ionde, mana-m-tangilile na mbe, manakomanie kuake.

34. Na Yesusi wala yunaumalile, yunajiaiie andu engi, na ngooyake yeku-m-laluka kua mamakio, undu-azu manatuikie ta malondu madie na muidi, nake yuna-ambililie ku-a-tawia izamu jengi.

35. Na mudenia wala yunawidie muno, anafunsiake manaizie kuake akiajia, wa no weu, na mudenia unawidie muno.

36. Uianie na andu, azu ku di miji inaliungu-likilie, ku dojia mukai: ao madie kindu ku eza.

37. Nake yuna-a-tawizie azu, ignui a-nengei kuya. Na azu mana-m-tawizie, idie tudi, tukaue mukai tusilli mana eli, ku a-nenga azu jakuya.

38. Yuna-a-tawizie, mue mikai iana ta? diei jijiai. Na wala onie manaaijie, tue mikai itano, na makuyu yeli.

39. Nake yunatawijie anafunsiake ku ikalia andu kua mondo mondo ulu wa madangu maidi.

40. Na andu manaikalile kua mukuili, kua andu iana, na kua andu miongo itano.

41. Nake yunaozie mikai itano, na makuyu yeli, yunajiaijie Mulunguni, yunabaliki, yunadulile mikai, yunanengie anafunsiake, ku ia mbeeyao; na makuyu yeli yunaie kati ya andu onde.

42. Na andu onde manaezaie manawunie.

43. Manaukililie jondo muita ikumi na eli ja madalio, na ja makuyu.

44. Na andu ala manaezaie, manatuikie mana miongo itano.

45. Nake yunatawizie anafunsiake miduki ku lika ngalawani, na ku di muingo wa kili, ku di muzi wa Betsaida, kawinda yunaianie na andu.

46. Na wala yunaianie na andu, yunalizile kii-mani ku zalama.

47. Na uduku wala una tuikie, ngalawa inai kati wa uzi, nake weka kati ya ndi.

48. Nake yuna-a-onie akiemoa kua ku kujia

makassia; undu-mbewo unai uluwao: na kua maio ma kana ma uduku ekuuka kuaao, akidambuka ulu wa uzi, ekumanda ku wida kuaao.

49. Namo wala mana-m-jiaijie akidambuka uzini, manatalile ku tuika mbewo, akaua mbu.

50. Undu-ao onde mana-m-jiaijie manakeie muno, nake yunanenie miduki namo, akiajia, kuatai ngo: gnie nignie, mdika keei.

51. Nake yunalikile kuaao ngalawani; na mbebo inaekie wio; namo manaitizie muno matizo manene, yunamakkie.

52. Undu-madina mania kioni ja mikai: undu-ngoojiao inatuikie niumu.

53. Na walamanaingie uzi, manaizie ndi ya gennasaleti, manalungalilie mboani.

54. Na wala manaumalile ngalawani, mana-m-manie miduki.

55. Manaliungulikile ndi izu, manaambililie kua uini ku gua andu awau wandu wala-mana iwitoe uzu ku ikala wau.

56. Na kumma wandu yunalikile, tumiji tunini na miji minene na ndi, manaikie andu awau kiniagani, mana-m-woie ku kuaidia mudia wa unguayake: na andu ala mana-m-kuaitijie manatuikie aima.

IWUNGU YA MONSA.

1. Na afalisi manakomanie kuake, na aoli anini ala manaizie Yelusalemi.

2. Na azu wala onie anafunsi anini akieza mikai na mioko ya iko, ta ajia, na mioko ila idina dambioa, manadedie namo.

3. Undu, Afalisi na Mayahudi onde madieeza, madina dambia moko, akikuata ndeto jia andu anene.

4. Na akiuka kignagnani madie eza, madie dambia mioko. Na izamu engi jengi ila manaitikilile ku ia, ta madambio ma kiwalia, na tuzungu, na mio ya anduku, na ya mesa.

5. Kawinda Afalisi na aoli mana-mu-iwaijie, niki anafunsiagu ku lea ku dambuka kua ndeto jia andu anene, ndi mekueza mikai na mioko ila idina dambioa?

6. Uzu yunatungie ndeto, aki-a-tawia azu, kua uzeo Yesaiasi yunanenie mbe kua undu wa ignui awungu, ta undu unaoletoe tene, andu azu meku-ni-makkia kua miomoyao, ndi ngoojiao jie kuaza kuagoa.

7. Ndi manna meku-ni-dedejia akitawia matawio aya, ndeto jia andu.

8. Mukueka ndeto ja Mulungu, mukukuata undu wa andu, madambio ma niungu na maiwalia: na izamu nengi ta izu mukuzeuwia.

9. Yuna-a-tawizie azu, kua uwo mekuejiadeka ndeto ja Mulungu, ignui ku ia ndetojeniu.

10. Mosesi yunaaijie, makkia áu na ignia, na mundu ula yukudua au na ignia, nague.

11. Ndi ignui mukuajia, mundu aki-m-tawia ide kana ignia, ni kolobani, ta ku ajia, manengo, kua izamu zionde, ila ukita mawungu kuagoa.

12. Mudieka ku-mu-ika neza ide kana ignia.

13. Mekuananga ndeto ja Mulungu kua undu ula mekutawia ignui: mekuzeuwia izamu engi ta izu.

14. Na wala yunaitie andu onde, yuna-a-tawizie azu, akiajia, ni-iwai ignui andu onde, imaniei.

15. Wadie kindu kila ja nsa ya mundu kila jekulika, kila kitonia ku-mu-ikia mundu ndaka: ndi izamu ila yuma kuake, ijio jeku-mu-ikia mundu ndaka.

16. Na ejeedea mundu ue maddu ma ku iwa, naiwe.

17. Nake wala yunaekie andu, wala yunalikile niumbani, anafunsiake mana - mu - iwaijie ndeto ja kalakala.

18. Yekutawia azu, ignui nengi mudie maddu? Mudiize, kumma kindu kilika mundu kua nsa, kidingitonia ku-mu-ikia mundu iko.

19. Undu-kidilika ngooni, ndi iwuni, kekuuma kidekani kila kidejia jakuia jonde.

20. Yunaijie, kindu kila jeuma munduni, keku-mu-ikia ndaka.

21. Undu-ndini ya ngo jia andu mekuuma malilikano maduku, uliungi, na ugui, na mauo.

22. Ugnei, ukei, uwai, makengo, matono, ido iai, maumango, maekujio, undia.

23. Izamu izu iduku ionde jekuuma ndini, jeku-mu-ikia mundu ndaka.

24. Na wandu wau yunaukilile, yunaendie miwaka ya Tilosi na Sidoni, yunalikile niumba, ndana enda mundu ku ize, ndi ndana tonia ku widoa.

25. Undu-mundu muka yunai keletu kanai na

ngo ya ndaka, uzu yunaiwitoe uwoowake, yunaukie yunawalukile maunimake.

26. Mundu muka yunatuikie Muhelleni, Silofenissa kua mbaiyake: uzu yuna-m-woie Yesusi ku umia jetani keletunimuake.

27. Ndi Yesusi yuna-m-tawizie, ueke tuana ku wunajioa: ti uzeo, ku oza mukai wa tuana, na ku ikajia mbe ya ngidde.

28. Na mundu muka yunatungie ndeto, yuna-m-tawizie, no uwo, adsa, ndi ngidde inaezaie matalio ma tuana deo ya mesa.

29. Na Yesusi yuna-m-tawijie, kua undu wa ndeto izu nadi, jetani yunaumie keletuni muagu.

30. Wala yunajiokie niumbanikuake, yunaonie mbewo akiumala, na kanakake kakiikala ulu wa uwoi.

31. Na nengi Yesusi yunaumalile mboani wa Tilosi na Sidoni, yunaukie uzi wa Galilea, kati ya ndi ya Dekapoli.

32. Mana-mu-ettie mundu mbai ya maddu, ende ku tonia ku azia; na azu mana-m-woie ku ia moko uluwake.

33. Yuna-mu-ozie weka mua andu, yunaikie tuala maddunikuake, yunaikaijie mata, yunadodie uimiwake.

34. Yunajaijie Mulunguni, yunawewie, aki-m-tawia, Effata, ta ku ajia, udajioe.

35. Na kawinda maddumake manawinguiwe, na ugue wa uimiwake unadajioa, yunaijie uzeo.

36. Yunatawizie andu, ekai ku-m-tawia mundu:

ndi ejeedea yunawatide andu, azu manaongelele ku umijia uwo.

37. Manatizie muno, akiajia, uzu yunazeuwijie izamu zionde izeo: yukuedia andu mbai ya maddu ku iwa, na andu ala madi tonia, ku ajia uzeo.

IWUNGU WA NIANIA.

1. Kua midenia izu wala manai andu engi madinai na kindu ja kuya, Yesusi yunaitie anafunsiake aki-tawia azu.

2. Ngumakkia andu, undu-midenia idatu manai-kalile kuagoa, namo madinai na kindu ja kuya.

3. Na ejeedea ngatoa andu me nsa niumbani-mua, makaemoa nsiani: undu-andu anini manaizie kuaza.

4. Na anafunsiake mana-m-tawijie, kua jau mundu akatonia ku wunajia andu kua mukai wa weuni?

4. Yuna-a-iwaizie, mue mikai iana ta? Namo manaijie, no monsa.

6. Yunatawijie andu ku ikala ulu wa ndi: yuna-ozie mikai monsa, yunadejie ngo mulunguni, yunadulile, yuna-a-nengie anafunsiake ku ia mbe yao, namo manaiite mbe ya andu.

7. Manai na makuyu manini: yunadejie ngo, yunatawijie ku ia mbe yao.

8. Namo manaezaie, manawunie: manaukililie madalio ma mikai jiondo monsa.

9. Na andu ala manaezaie, manatuikie ta mana miongo inna: yunaianie namo.

10. Na miduki yunalikile ngalawani wandu wamue na anafunsiake, yunaukie ndi ya Dalmanuta.

11. Na Afalisi manaumalile, manaambililie ku igida nake, akimanda kuake mola wa Mulunguni, aki-mu-elia.

12. Nake yunawewie muno ngooni, yunaijie, niki majiao aya ku manda mola? No uwo, nga-atawia ignui, mola udika newa majiao aya.

13. Yuna-a-ekie azu, yunalikile nengi ngalawani, akiinga mondo wa kili.

14. Na anafundi manualitoe ku kuata mukai, na ngalawani wadie mukai wandu wamue namo, ndi mukai umue.

15. Yuna-a-tawijie azu, akiajia, jijiai, iiei ngojieniu mua mudu ula ukuata wa Afalisi na wa Helodesi.

16. Namu manatetanie azu kua azu akiajia, ni undu tudikuete mukai.

17. Na Yesusi wala yunamanie, yunatawizie azu, niki ku tetania kua undu mudikuete mikai? Mudi iwa, kana mudiize? Mue ngoojieniu niumu?

18. Mue medo mudi jijia? Mue maddu, mudi iwa? Mudi lilikana?

19. Gnie wala nnadulile mikai idano kati ya andu mana miongo idano, ni jiondo jiana-ta jia muita jia madalio mukuukilia? Mana-m-tawijie, no ikumi na yeli.

20. Na mudenia nnadulile mikao monsa kati ya andu mana miongo inna, ni jiondo jiana-ta jia muita jia madalio mukuukilia? Mana-m-tawizie, monsa.

21. Yuna-a-tawijie azu, niki ku lea ku mania?

22. Yunaizie Betsaida, na andu mana-mu-ettie mundu ula ndakuete medo, mana-m-woie, ku-m-dodia.

23. Yuna-m-kuatie mundu ula yukua medo kua moko, yuna-mu-umijie nsa ya muji, na wala yuna-mu-ekaijie mata medoni, na wala yunatulilie moko uluwake, yuna-mu-iwaijie, ejeedea yukujjia kindu.

24. Nake yunajiajie ulu akiajia, gnie ngujjia andu ta midi, akidambuka.

25. Kawinda nengi yunaiite moko ulu wa medo-make, yuna-m-zeuwijie ku jija ulu; nake yunazeuwijioe muima, yunajiajie andu onde kua uzeo.

26. Na Yesusi yuna-m-toaie niumbani kuake, akiajia, udika di muji, udika-m-tawie mundu mujini.

27. Na Yesusi yunaumalile, na anafunsiake, ku di miji ya Kesalea Filippi: na nsiani yunaiwaijie anafunsiake, aki-a-tawia azu, andu mekunena ta, gnie ku tuika mundu wajau?

28. Mana-m-tungililie ndeto, Yohanesi Mubapitisita: ndi andu angi mekuajia, Eliasi; na andu angi mekunena, uwe ku tuika umue wa apolofeta.

29. Yuna-a-tawijie azu, ndi nu mukuajia ignui gnie ku tuika? Na Petelosi yunatungililie ndeto akiajia, uwe ni Kilstosi.

30. Yuna-a-tawizie azu, ku lea ku-m-tawia mundu kua unduwake.

31. Yuna ambililie ku-a-tawia azu, kana ka mundu kailioe ni ku niamajioa, na ku ikajiadekoa ni

atumia, na mazumbe manene, na aoli, na ku awa, na ku umama aguni kua mudenia wa katatu.

32. Yunaaijie ndeto i kua nsa. Na Petelosi yuna-mu-ozie, yunaambililie ku-m-tetia.

33. Ndi wala yunadioie udio, wala yunajaijie anafunsiake yuna-m-tetie Petelosi, aki-m-tawia, udi idinayakoa, uwe jetani: undu-uwe udilikana izamu jia Mulungu, ndi izamu jia andu.

34. Na wala yunaitie andu kuake wandu wamue na anafunsiake, yunatawijie azu, kumma mundu ula ekumanda ku uka idinayakoa, awate ngooyake, aoze mioyake, a-ni-wigile gnie.

35. Undu-kumma mundu ula ekumanda ku wonozia uimawake, akaananga; na kumma mundu ula ekumanda ku ananga uimawake kua unduwagoa, na kua undu wa evangelio, niwe akeza ku wonozia.

36. Mundu ue mawungu majau, akikita maidu maonde, akiananga ngooyake?

37. Kana mundu akaumia jau ta maowojio ma ngooyake?

38. Kua undu uzu kumma mundu ula yukuatitoe ni ndonni kua unduwagoa, na kua undu wa ndetojia-goa kati ya majiau aya ma uliongi na uai, kua undu-wake kana ka mundu akakuatoa ni ndonni nengi akiuka kua unene wa adsawake wandu wamue na malaika madeu.

IWUNGU YA KENDA.

1. Yuna-a-tawizie azu: ni úo, ngu-a tawia ignui ni kikoi andu anini ala mekuikala wa, ala madina nienia ku gua, tawala manaijiaijie uzumbe wa Mulungu ukiaka kua iwinia.

2. Na mamino ma midenia idandatu Yesusi yunaozie Petelosi, na Yakobosi, na Yohannesi, yuna-atongoejie kiimani kiaza nioka: nake yunaalukile mbejiao.

3. Na unguayake inamékie, nsáu muno ta jeu; mudambii wa ungua ku lea ku tonia dambia ungua nsau ta izu.

4. Yunakomanie namo Eliasi wandu wamue na Mosesi: akiajia na Yesusi.

5. Na Petelosi yunaijie, yunamtawijie Yesusi, tiwe adsa, ni uzeo kuido ku ikala wa; tuzeuwie izamu idatu; umue kuagu, umue kua Mosesi, na umue kua Eliasi.

6. Endana mania undu yunanenie; manakeie.

7. Kinatuikie kaidu kinagunikilie azu: na kaniao inaumie iduni ila inena, uyu kanakagoa kila ngu-ka-enda: mu-iwei.

8. Na miduki wala manaliungulikilie, madina ona mundu, ndi Yesusi weka wandu wamue namo.

9. Na mudenia wala yunadeie kiimani, yunatawizie azu, ku lea ku-m-tawia mundu izamu manaijiaijie, ta kana ka mundu ku uma kiguni.

10. Manaiite endeto i kua ngooziao; akiiwajiana azu kua azu, ku umama kiguni ni ki?

11. Mana-mu-iwaijie, akiajia, niki aoli ku ajia, Eliasi ailoa ni ku uka muambililio.

12. Yunaijie aki-a-tawia azu, Eliasi kua uo ekuuka muambililio, ekutonga izamu zionde; ta undu yunaoletoe kua undu wa kana ka mundu, uzu wailoe ni ku niamajioa muno na ku ejioadekoa muno.

13. Ndi gnie ngu-a-tawia ignui, Eliasi yunaizie kua uo, namo mana-m-zeuwijie kila manamandie, ta undu unaoletoe kua unduwake.

14. Na walayunaizie kua anafunsiake, yunajiajie andu engu kua, na aoli akiiawajiana endeto.

15. Na andu onde wala manajiajie, manaijie azzi, akidi kuake ku-m-kedia.

16. Yunaiwaijie aoli, mukuiwaijia-ta kua?

17. Na umue wa andu yuna-iajie akiajia, tiwe mkulufundi, nguete kuagu kaweze kagoa, ula yukuete ngo ya ku lea ku tonia ku ajia.

18. Na wandu wonde walaimkuata, eku-m-tem-bua: nake ekuumia mawuo, ekuuma kua mayo-make, yuku-i-mojia: ngu-a-tawia anafunsimagu ku-mu-umia, ndi madina tonia.

19. Yuna-a-tawizie azu akiajia, tiwe kijiau kila kidina amini, ta indi ngaikala wandu wamue na ignui? Ta indi ngagua ignui? Etei wa kuagoa.

20. Mana-mu-etie kuake: na wala yuna-m-jiajie uzu, ngo yeku-m-gujia, yunawalukile ula wa ndi, akiikajia ndelle.

21. Yuna-mu-iwaijie ide, undu uzu unaumie kuuma indi? Yuna-m-tawizie, ku uma no mnini.

22. Na midenia mengi yeku-mu-ikajie muakini na mansini, ku-mu-ananga: ndi ukitonia kindu, u-tu-dedie uki-tu-makia idei.

23. Yesusi yuna-m-tawijie, ukitonia ku amini, izamu izionde inaitonia kua mundu ula ekuamini.

24. Na miduki ide ya kana yunauie mbu, akiajia kua modoi, akiajia, nguamini, tiwe adsa, udedie uja wa imaniyagoa.

25. Na Yesusi wala yunajiajije andu engi ku komana wandu wamue, yuna-m-tetijie ngo ya iko, aki-m-tawia, tiwe ngo ula uditonia ku ajia na ku iwa, ngu ku tawia, uma kuake udikalike iwuni muake wio.

26. Na ngo yunauie mbu, yuna-m-gujie muno yunaumie: na kana kanatuikie ta kagu, andu engi mekuajia ni mugu.

27. Ndi Yesusi yuna-m-kuatie mokoni, yuna-mu-umajije; na uzu yunaukilile.

28. Na wala yunaizie niumbanimuake, anfunsi-make mana-mu-iwaizie kua nsama, idie tudina tonia-ta ku-mu-umia?

29. Nake yuna-a-tawizie azu, undu uzu uditonia uma wio, ndi kua ku zalama na ku iwunga.

30. Manaumite wandu wau, manawidie Galileani; nake endana enda, mundu ku-mania.

31. Yunatawijie anafunsimake akitawia azu, kana ka mundu kakaozoa mioko ya andu, namo maka-mu-ua; na wala yunauawiwe akaumama kiguni kua mundenia wa katatu.

32. Ndi azu madina-maniana endeto i, manakeie ku-mu-iwazia.

33. Nake yunaizie Kapelenaumi, na akiikala niumbani yuna-iwaijie azu, ni kindu ja jau muna tetijie, ensiani ignui kua ignui?

34. Ndi azu manakililie: undu-ensiani muna-tetijie azu kua azu, nu mundu munene katiyao?

35. Nake yunaikalile yunaitie ikumi na yili yuna-a-tawizie azu, mundu akimanda ku tuika wa muambililio uzu atuike mamino na mmedia mawea ma andu onde.

36. Yunaozie kana, yuna-mu-ikie katiyao yuna-m-kuatie mokoni, yuna-a-tawizie azu.

37. Kumma mundu ula ekuenda umue wa tuana azu kua jitoayakoa, eku-ni-enda gnie: na mundu ula yuku-ni-enda gnie, ende ku-ni-enda gnie, ndi uzu ula yuna-ni-toaie gnie.

38. Na Yohannesi yuna-m-tawizie, akiajia, mku-lufundi, idie tukujijia mundu ula yuumajia majetani kua jitoayagu, ula ende-ku-tu-wigila idie, ua idie tuku-m-wata, undu-ende ku-tu-wigila idie.

39. Ndi Yesusi yuna-tawizie: ekai ku-mu-wata, wadie mundu ula akazeuwia iwinia kua jitoayagoa ula aka-ni-umanga miduki.

40. Mundu ula ende uluwaido, uzu ni wandu wamue na idie.

41. Na kumma mundu ula akakundajia ignui mansi kua jitoayakoa kua undu wa ignui mu andu wa Kili-

stosi, ni uo, engu-a-tawia ignui, endakaananga mawungumake.

42. Na kuma mundu ula yukutina umue wa andu anini azu ala meku-ni-amini ni uzeo kuake, iwia ya ku diia ikiowoa engengonimuake, nake akiejiadepoa uzini.

43. Ujeedea mokowagu uku-ku-tina, udile, ni uzeo kuagu ku lika uimani ta mundu yunanangitoe, ndi na mioko yili ku ejioadepoa gehennani, muakini ula udika wojioa.

44. Wandu wadi ku gua endudiyao, wadi ku wojioa muakiwao.

45. Na kuuagu kuki-ku-tina, udile: ni uzeo kuagu ku lika uimani ta mundu jonse, kana ta ku ikala na mau meli, na ku ejioadepoa gehennani, muakini udika wojioa.

46. Wandu wadi ku gua endudiyao, na muakiwao wadi ku wadjioa.

47. Na idoyagu iki-ku-tina, utembue: ni uzeo kuagu ku lika uzumbeni wa mulungu kua ido umue, ndi kua medo meli ku ejioadepoa muakini wa gehenna.

48. Wandu wadi ku gua endudiyao, wadi ku wojioa muakiwao.

49. Undu-kumma mundu akaikiwa muniu kua muaki, na kumma kidangaona ikaikiwa muniu.

50. Muniu no muzeo: ndi muniu ukia iwinia-wake, mukaikia muniu kua jau? Kuatai muniu kua ngoojeniu, kuatai mazia ignui kua ignui.

IWUNGU YA IKUMI.

1. Yunaukilile wandu wau, yunaukie miwaka ya Yudea, uzi wa Yoldanesi na wau: na andu manaizie kuake nengi, nake yunatawizie azu, ta undu yunai-
kie tene.

2. Na Afalisi manaizie kuake, akimu-iwajia, ni uo kua mundu mume ku ejiadeka mukawake aki-
mu-elia uzu.

3. Nake yuna-a-tawizie azu, no jau yuna-a-
tawizie ignui Mosesi?

4. Namo mananenie, Mosesi yukueka ku ola walaka wa maeko ma muka, na ku-mu-ejiadeka.

5. Yesusi yuna-a-tawizie azu, kua undu wa uumu wa ngoojeniu Mosesi yunaote ndeto i.

6. Ndi kuuma muambililio wa andu Mulungu yunazeuwie mundu mume na mundu muka.

7. Kua undu uzu mundu akaeka ide na inia, aka kuatana na mukawake.

8. Na andu eli makatuika mui umue: no uwo ti andu eli, ndi makaikala mui umue.

9. Kua undu uzu kuma kindu kila jekuwulaniao ni Mulungu, mundu alee ku tanijia.

10. Na niumbani anafunsimake mana-mu-iwaijie nengi kua undu wa kindu ki.

11. Nake yunatawijie azu, kuma mundu ula ekuejiadeka mukake yukuajia ungi, yunaliogilie uluwake.

12. Na muka aki-mu-ejiadeka mume, akiajioa ni mume ungi, uzu ekulionga.

13. Na andu manaetie kuake tuana tuzanga, uzu ku dodia azu: na anafunsimake manadatie na andu ala manaetie.

14. Ndi Yesusi wala yunajiaijie, ndana enda, ndi yuna-a-tawizie azu, ekai tuana tuzanga ku uka kua-go, mdikawate azu: undu-uzumbe wa Mulungu ni wa azu.

15. Ni uo, ngu-a-tawia ignui, kumma mundu ula ende ku oza uzumbe wa Mulungu ta kana kazanga, endaka lika wio.

16. Yunakuatie tuana miokonikuake, yunaiite mioko uluwao, yuna-a-balikie azu.

17. Na walayunaumalile nsiani, mundu umue yunazembie, yuna-m-walukile mauni, aki-mu-iwajia, tiwe m'kulufunsi muzeo, gnie ku ika-ta, ku kita uima wa midenia ionde.

18. Yesusi yuna-m-tawijie, ni ki ku-ni-ita muzeo? Wadie muzeo, ndi umue, ta ku ajia, Mulungu.

19. Uwe ukuize endeto, udika lionge, udika uai, udikagnee, udika ete ngoze ya uwungu, udika kenge, uzonoke áu na inia wagu.

20. Nake yuna-m-tungililie ndeto akiajia, adsa, izamu izu zionde gnie nguia kuuma ne kana.

21. Na Yesusi yunajiaijie yuna-mu-endie aki-m-tawia, ukuniwioa ni kindu kinini: udi nsiyagu, ude kindu ue najo, unenge andu aja, ukakita indo umulunguni: na kawinda uke, uoze musalabawagu, u-ni-wigile.

22. Na kaweze kanaiite ngindu kua ndeto i: undu-yunatuikie na maindu mengi.

23. Na Yesusi yunadioie ngengo, aki-tawia anafunsimake, kua uito andu me indo makalika uzumbe wa Mulungu.

24. Na anafunsimake mana imakkie ndeto i; ndi Yesusi yunatungie yuna-a-tawizie azu, tuana, ni uito muno kua andu ala mekuenda maindo ku lika uzumbeni wa Mulungu.

25. No kiwudu engamela ku lika katonio ka zandano, kua ku lika muene indo uzumbe wa Mulungu.

26. Namo manaitizie muno, akiajia azu kua azu, nu ula akatonia ku wonoka?

27. Na Yesusi yuna-a-onie azu yunatawijie, kua andu iditoniaka, ndi ti kua Mulungu, undu izamu ionde yekutoniaka kua Mulungu.

28. Mudenia uzu Petelosi yunaambililie ku-m-tawia, jija, idie tunaekie izamu zionde tuna-ku-wigilile.

29. Na Yesusi yuna-tawizie, ni uo ngu-a-tawia, wadie mundu ula yunaekie niumba, na aina aume, na aina aka, na adsa, na muaido, na mundu muka, na tuana, na miunda, kua unduwagoa na kua undu wa evangelio.

30. Ende ku oza kawinda iana kua midenia izu niumba, na aina aume na aka, na muaido, na tuana, na miunda kua malunjio; na kua midenia ila ikeza ku uka akaoza uima wa midenia ionde.

31. Ndi andu engi a muambililio makatuika a mamino, na andu a mamino makatuika a muambililio.

32. Manatuikie nsiani, akiliza Yelusalemi; na Yesusi yunawidie mbejiao: namo manaimakkie; na makiwigila manakeie. Nake yunaozie nengi anafunsi ikumi na eli yunaambililie ku tawia azu maundu ala makeza ku uka uluwake.

33. Akiajia, jijia, idie tukuliza Yelusalemi; na kana ka mundu kakanewa kua moko wa akohani anene, na wa aoli; namo makaumia ndeto, uzu ku uawa, maka-m-nenga kua moko wa apagano.

34. Maka-m-woia ngoe, maka-m-kuna kua mikoa, maka-mu-ekajia mata, maka-mu-ua: na kua mudenia wa katatu akaumama nengi kiguni.

35. Na Yakobosi na Yohanesi tuweze tua Zebedeosi manaukie kuake, akiajia, adsa, idie tukuenda uwe ku-tu-zeuwia idie kumma kindu kila tuku-manda kuagu.

36. Yuna-a-tawizie azu, muku-manda-ta, gnie ku-a-ika-ignui?

37. Namu meku-m-tawia, tu-nenge idie ku ikala, umue kua moko wa kuume, na umue wa ku modo, kua unenewagu.

38. Ndi Yesusi yunatawizie azu, ignui mudiize kindu kila mukuwoia: mukutonia kunioa iwalia ila ngunuza gnie, na ku dambijioa madambijio ala ngudambijioa gnie?

39. Namu mananenie, idie tukutonia. Na Yesusi yuna-a-tawijie azu, iwalia engunuza gnie, mukanuza ignui, na madambio ala ngudambijioa gnie, muka dambijioa ignui.

40. Ndi ku ikala kua mokoni wagoa wa ku ume na ku modo, ti yagoa ku-a-nenga ignui, ndi andu ala mananengiwe.

41. Na ikumi na eli wala manaiwitoe, manaambililie ku data kua undu wa Yakobosi na Yohannesi.

42. Ndi Yesusi yuna-a-itie azu kuake, yuna-atawijie azu, ignui mukuize, andu ala mekutaloa ku tania mbai, mekuzeuwia iwinia uluwao; na anduao anene mekutuika na iwinia kua.

43. Ndi izu idika tuike kueniu: ndi ula ekumanda ku tuika mnene kueniu, atuike mundu mudedia wea kueniu.

44. Na mundu ula yukuenda ku tuika zumbe kueniu, atuike mundu mudedia wea wa andu onde.

45. Kana ka mundu kadina uka ku dedejiooa ma-wea, ndi ku dedia wea, na ku ia uima wake ta ma owojio ma andu engi.

46. Manaizie Yeliko; nake wala yuna umie Yelikoni wandu wamue na anafunsimake na andu engi, mundu muau medu, jitoake Baltimeosi, kana ka Timeosi, yuna ikalile mondo wa ensia akiwoya.

47. Nake wala yunaiwitoe ku tuika Yesusi mua Nazaleti, yunaambililie ku ua mbu, na ku ajia, Yesusi uwe kana ka Dawidi, u-ni-makie gnie.

48. Na andu engi mana-m-tawizie ku kilia, ndi uzu yunaongelele ku ua mbu, ue kana ka Dawidi, u-ni-makie gnie.

49. Na Yesusi yunaumamie akitawia mundu ku

itoa; mana-mu-itie muau medo, akitawia, ukuate ngo, ukila; yuku-ku-ita.

50. Nake yunaikaijie unguayuake, yunaukilile, yunaukie kua Yesusi.

51. Na Yesusi yunatungie endeto yuna-m-tawizie, uwe ukuenda ta, ni-ku-zeuwijie? Mundu muau medo yuna-m-tawizie, tiwe adsa, gnie ku kita majjio.

52. Na Yesusi yuna-m-tawijie, udi ensiyagu; imaniyagu yeku-ku-wozia. Na miduki yunakitie majjio, yuna-m-wigilile Yesusi ensiani.

IWUNGU WA IKUMI NA IMUE.

1. Na wala manalengelelie waguwe na Yelulalemi, kudi Betfage na Betania, kiimani ja mapela, yunatoaie anafunsi eli.

2. Akitawia azu, diei muji uembejeniu: na mukilika ndinikuake, mukakita ignoi inaowetoe; wadie mundu uikalile uluwake; dajiai ettei wa kuagoa.

3. Na ejeedea mundu umue akatawia ignui, ni ki ku ika ú? Ajiai, adsa yuku-m-manda, na miduki aka-mu-ette wa.

4. Na azu manaendie, mana-m-kuatie ignoi yunaweleele nsa muumoni ensiani ya ku jiana manamdaijie.

5. Na andu anini ala manaikalile wau mana-atawijie azu, mukuika-ta ignui kua ku dajia ignoi?

6. Namo manatawizie azu, Yesusi ta undu yunatawizie azu, namo mana-a-ekie azu.

7. Manaettie ignoi kua Yesusi, manaiie unguajiao uluwake; nake yunaikalile uluwake.

8. Na andu engi manaolanilie unguajiao nsiani:

9. Na andu ala manatongoizie mbe, na ala mana wigilile, manauie mbu, akiajia, Hosanna; ni mbulikiwa mundu ula ekuuka kua jitoa ya kitonga.

10. Ukubalikiwa uzumbe wa azawaido Dawidi, ula ukuuka kua jitoa ya kitonga: Hosanna kua ulu.

11. Na Yesusi yunalikile Yelusalemi, na niumbani ya Mulungu: na wala yunaliungukie ku jijia izamu zionde, na uduku wala yunaukie, yunaumie yunaendie Betania wandu wamue na ikumi na eli.

12. Na jioko jia mbewo, wala manaumie Betania, uzu yunai na ensa.

13. Yunajiajije muddi wa fiko kuaza ula unai na madangu, nake yunaukie ku kita kindu uluwake: na wala yunatuikie waguwe nake, endanakitie kindu ndi madangu; undu, mudenia wa fiko udina wika.

14. Na Yesusi yunatungie ndeto aki-u-tawia, kuagu mundu endakaeza maumo wio tene na tene: na anafunsiake manaiwitoe.

15. Manaizie Yelusalemi: na Yesusi yunalikile niumbani ya Mulungu, yunaambililie ku toa nsa andu ala manade na ala manauie niumbani ya Mulungu, yunaalulilie mesa wa andu ene ku kuana ensilli, na itumbi ja andu, ala manade mawoi.

16. Endanaekie, mundu ku gua kindu kati ya niumba ya Mulungu.

17. Yuna tawizie azu akiajia; idinaoletoe, niu-

bayagoa ikaitoa niumba ya mazalamo kua andu onde, ndi ignui mukuzeuwia mbamba ya akei.

18. Na Afalisi na mazumbe manene manaiwitoe mana-mandie ku-mu-ananga, ndi mana-m-keie, undu-andu onde manaimakkie matawiomake.

19. Na walakunai wio, uzu yunaumie ensa ya muji.

20. Na jioko ja mbewo, wala manawidie ensiani, mana-jiaijie muddi wa fiko, ukiuma na idinayake.

21. Na Petelosi yuna-m-lilikanie yuna-m-tawizie, adsa, jijia muddi, ula una-u-mangie ukuuma.

22. Na Yesusi yunatongie endeto aki-a-tawia azu, kuatai imani kua Mulungu.

23. Ngu-a-tawia ignui endeto ja uo, kumma mundu ula yukutawia kiima ki ukuoe uejioe deka uzini; nake endakakea ngoonimuake; ndi akaitikila, izamu ila yunanenie, ku tuika, uzu akakita kumma kindu kila yukunena.

24. Kua undu uzu ngu-a-tawia ignui, kumma kindu kila mukumanda, mkizalama, itikilei ku kita, mukakita.

25. Na walamkeza ku umama mkizalama, mu-ekai, ijeedea mue kindu ulu wa mundu umue; adsaweniu ue Mulunguni engi ku eka ignui udukuweniu.

26. Ndi ignui mukilea ku eka, ideweniu ue Mulunguni, endakaeka waiweniu.

27. Namo manaizie Yelusalemi: nake akidambuka niumbani ya Mulungu, manaukie kuake akohani anene, na aoli na atumia.

28. Mana - m - tawizie kua iwinia yajau ukudedia izamu i? Nu mundu yuna - ku nengie iwinia i, ku dedia izamu i?

29. Na Yesusi yunatongie endeto aki - a - tawia azu, gnie nengi nga - iwajia ignui endeto imue, tongai endeto, nagoa engatawia ignui, kua iwinia ya jau, gnie ngu - dedia izamu i.

30. Madambio mā Yohannesi mekutuika mua Mulungu, kana mua andu? Ni - tawiai gnie.

31. Namo manalilikanile engoonijiao, idie tuki - nena, mekutuika mua Mulunguni, uzu akaajia, ni undu wa jau mudina - mu - enda?

32. Ndi tukiajia, mua andu; manakeie andu; andu onde mana - m - talile Yohannesi, ku tuika mupo - lofeta wa uo.

33. Namo mana - m - tongililie endeto, mana - m - tawizie Yesusi, tuditonia ku ajia. Na Yesusi yuna - tongie endeto, aki - a - tawia azu, nagoa nengi ndika tawia ignui, kua iwinia ya jau enguzeuwia izamu i.

IWUNGU YA KUMI NA YELI.

1. Yunaambililie ku ajia namo kua endeto jia kalakala. Mundu ngania yunawandie munda wa se - bibu, yunaakkie uio mondowake, yunaensete wandu wa ku wiwa sebibu, yunaakkie mnala, yuna - nengie aimi, yunaendie ndi ya kuaza.

2. Na midenia ya maumo yunatoaie mdedia

mawea kua aimi, uzu ku oza kua aimi maumo ma mundani.

3. Namo mana-m-kuatie, mana-m-kunie, mana-m-toaie mudei.

4. Yuna-a-toaie azu mdedia mawea ungi; namo mana-m-kunie mawia, mana-mu-umijie mutuewake, mana-m-toaie kua maumango.

5. Yunatoaie ungi; namo mana-mu-uaie, na andu engi; akikuna anini, akiua anini.

6. Nake ue kana kamue uendetoe, yuna-m-toaie maminoni kua akiujia, maka-m-zonokea kanakagoa.

7. Ndi aimi mananenie azu kua azu, uzu ni muozi wa indo; ukai, tu-mu-ue, na indo ikatuika jaido.

8. Mana-mu-ozie, mana-mu-uaie, mana-mu-ekaijedeka ensa ya munda.

9. Kua undu wa jau adsa wa munda akaika-ta? Akauka akaananga aimi akanenga munda andu engi.

10. Mudina fioma juo ki: iwia inai ekajioa, iku-tuika mutue wa ududoni.

11. Izamu i yekutuika kua adsa, na kindu ja mamakkio medonikuaido.

12. Manamandie ku-m-kuata, ndi manakeie andu: manamanie, uzu ku ajia endeto jia kalakala uluwao: mana-mu-ekie akidi ensiajiao.

13. Namo manatoaie anini a Afalisi, na andu a Helodesi ku-m-kuata kua endetojiake.

14. Namo wala manazie, mana-m-tawizie, tiwe

adsa, idie tukumania, ue ukuete uwo, uditala mundu: — undu uwe udilikana udio wa andu ndi ukutawia ensia ya Mulungu kua uwo: ni uzeo ku-m-nenga Kesali mawungu, kana tiwo?

15. Tum-nenge, kana tudika-m-nenge, ndi uzu yunamania uwunguwao, yuna-a-tawizie azu ni ki ku-ni elia; nengei kazilli, ni jijie.

16. Namu mana-mu-ettee; nake yuna-tawizie azu, udio uzu na maoli mau? Namu mana-m-tawizie, ma Kesali.

17. Na Yesusi yunatongie endeto yunatawizie azu, mu-nengei Kesali izamu jia Kesali, mu-nengei Mulungu izamu jia Mulungu; namu manamakkie kuake.

18. Kawinda manaizie kuake Asaduki ula mekumena, wadie maumamo ma kiguni, namu mana-mu-iwaijie, akiajia.

19. Tiwe adsa, Mosesi yuna-tu-olete, muina wa mundu akigua, akieka muka idinayake, nake endakuete maweze, muinai ku oza mukawake, ku umamia mbeu kua muinai.

20. Manatuikie ainai monsa: wa muambililio yunaozie muka, yunaguie endakuete mbeu.

21. Na wa kili yuna-mu-ozie, yunaguie, endanai na mbeu; na wa katatu nu.

22. Na andu monsa manai na muka uzu, endanai na mbeu; na mamino ma onde muka yunaguie nengi.

23. Kua undu uzu kua kياما, walamakaumama andu agu, muka uzu akatuika wa u?

24. Na Yesusi yunatongie endeto aki-a-tawia azu, kua undu uzu ignui witania mudina mania juo kana iwinia ya Mulungu.

25. Undu andu agu walamakaumama, madika ajia muka, madikaajioa; ndi makatuika ta Malaika ma Mulunguni.

26. Na kua undu wa andu agu, azu ku umama, madina fioma kua juo ja Mosesi, kamudini Mulungu yuna-m-tawijie akiajia, gnie ni Mulungu wa Abalahami na Yisahaki na Yakobi?

27. Nake ti Mulungu wa andu agu, ndi Mulungu wa andu aima: kua undu uzu ignui mukuwitania muno.

28. Na mundu umue wa aoli yunaizie, yuna-aiwitoe azu akigindana azu kua azu, na wala yuna-onie, uzu ku ajia neza muno yuna-mu-iwaijie, niki endeto jia muambililio kati ya onde?

29. Yesusi yuna-m-tongie endeto, muambililio wa endeto jia onde no izu, iwa tiwe Iselaeli; adsa Mulunguwaido ni adsa umue.

30. Nagu u-mu-ende Adsa Mulunguwagu kua kumma ngooyagu, na kua kumma maddu kua kumma iwinia: izu ni ndeto jia muambililio.

31. Na endeto jia kili ni kalakala nake, mu-ende mundu ungi ta engooyagu, wadie endeto engi nene kue endeto izu.

32. Na muoli yuna-m-tawizie, ni uzeo, ue adsa, uwe ukuajia uwo: undu-ni Mulungu umue, wadie ungi ndi uzu.

33. Na ku-mu-enda uzu kua kuma loço na kua kumma maddu, na kua kumma ngo, na kua kumma iwiniya, na ku-mu-enda mundu ungi ta engooyake, ni nene kue malengelelio na idangaona, ila inaunguijoe na muaki.

34. Na Yesusi wala yuna-onie, mundu uzu ku nena kua maddu mazeo, yuna-m-tawizie, tiwe udi kuaza na uzumbe wa Mulungu. Na kawinda mundu wadinakuete iwiniya ya ku-mu-iwajia kindu.

35. Na Yesusi yunanenie akitawia niumbani ya Mulungu, niki aoli ku ajia, Kilistosi ni kana ka Dawidi?

36. Dawidi engooyake yunanenie kua engo ndeu, adsa yuna-m-tawizie adsa wagoa, uikale kua moko wa kuumewagoa, ta gnie ku zeuwia akaumagu kiwila ja maumagu.

37. Kua undu uzu Dawidi kua ngooyake yuku-mu-ita adsa; niki uzu kanakake? Na andu mana-mu-iwitoe kua ngo nseo.

38. Nake yuna-a-tawizie azu kua matawiomake, iiei aoli ala maenda ku di kua ungua ndaza na ala maenda makedio kignagnani.

39. Na maikalo ma muambililio makomanoni, na niumba ya muambililio kua midenia minene.

40. Ala mekuakila niumba ya andu aka ngungu, na kua uwungu mekuzeuwia mazalamo maza; azu makakita maanango manene muno.

41. Na Yesusi yunaikalile akilengeleliana waguwe na kaza ya indo; yunajiaijie, ni ki andu ku ikajia

kazilli kazani; na andu angi ene indo mekuikia nengi endini.

42. Na mundu muka ngungu muja yunaukie, akiikajia tuzilli tuili tunini, ila yekuzeuwia kanussu tumini.

43. Nake yunaitie anafunsiake, akitawia azu, ni uwo ngu-a-tawia ignui, mundu muka uzu muja yukuikia nengi kue andu onde ala manaikajie kazani.

44. Undu, andu onde manaikajie kua unenewao; ndi muka uzu uniwonikuake yunaikajie izamu zionde ue najo uimawake wio.

IWUNGU YA IKUMI NA ITATU.

1. Nake wala yunaumie niumbani ya Mulunguni, umue wa anafunsiake yuna-m-tawijie, tiwe adsa, jijia, undu wa jau wa mawia na maakko ma wa!

2. Na Yesusi yuna-m-tongie endeto aki-m-tawia, ukujijia-we maakko azu manene? Idikaekoa iwia ulu wa iwia, kila kidika ekajioa deo.

3. Nake wala yunaikalile ula wa muima wa mabela kua udio wa niumba ya Mulungu, Petelosi na Yakobosi, na Yohanesi, na Andeleasi mana-muwaijie kua njama.

4. Tu-tawie idie, izamu izu ikatuika indi? Ikatuika-ta mola, izamu izu zionde wala ikawikijioa?

5. Yesusi yunatongie endeto yunaambililie ku a-tawia, iiei mundu adikauke ku kenga ignui.

6. Andu engi makauka kua jitoayagoa akitawia, gnie ni Kilistosi, makakenga andu engi.

7. Na walamukaiwa ukau, na mbu ya ukau mudikadengidie: undu-izamu izu yailoe ni ku tuika; ndi mamino madina wika.

8. Undu, mbai ikaumama ulu wa mbai na uzumbe ulu wa uzumbe, ikatuika itetemo ya ndi kua wandu muania na muania, ikatuika nsa na maniamau: izamu izu ni muambililio wa maniamau.

9. Ndi iiei ngoojeniu: undu-makanenga ignui makomanoni; mukakunoa makomanoni kuao: muka etoe mbe ya mazumbe na itonga kua unduwagoa ku tuika ngoze uluwao.

10. Na evangelio wailoe ni ku iwajioa muambililio kati ya andu onde.

11. Ndi walamakagujia, wala makanenga ignui, mudikalilikane mbe kindu kila mukaajia, mudika tale mbe: ndi kumma kindu kila mukunengoa kua mudenia uzu, ajiai kindu kiu: undu ti ignui ene ku ajia, ndi ngo ndeu.

12. Na muina aka-m-nenga muinake kiguni, na adsa kanakake; na tuana makaumama ulu wa ide-mao na iniamao, maka-a-zeuwia azu ku uawa.

13. Na ignui muka igidiwa ni andu onde kua undu-wagoa: ndi muene ku ia akawonoka.

14. Ndi walamukeza ku ona uai wa maanango, ula unaneniwe ni Danieli mupolofeta ula uikala wandu wadina iloe (muene ku fioma aiwe) mudenia uzu andu ala maikala Yudeani, namakee kiimani.

15. Na muene ku ikala ulu wa niumba ndaka dee na deo ku lika niumba, endaka like nengi ku oza kindu niumbanimuake.

16. Na muene ku ikala mundani endakajioke idina ku oza unguayake.

17. Ndi uniamau kua andu aka ene mawu na ala mekuongajia, kua midenia izu.

18. Ndi zalamai makeomeniu madikalike izikani.

19. Undu, midenia izu ikatuika maniamao ala maditonieka ku uma muambililio wa andu ala yuna-zeuwijie Mulungu ta omondi, madikatuika nengi.

20. Ijeedea adsa ndaka niwia midenia izu endaka wonoka niamu umue, ndi kua andu wa ene ku zanguloa, ala yuna-zangulile, yukuniwie midenia izu.

21. Na mudenia uzu, mundu walaakeza ku atawia ignui, jijia, Kilistosi ni wa, kana jijia, ni kuya; ekai ku enda.

22. Undu makaumama Akilistosi a uwungu na apolofeta a uwungu, makaumijia mola na mawea manene ku witanjia engi andu ene ku zanguloa akitionia.

23. Ndi ignui iiei ngoojeniu jijiai ngu-a-tawia ignui mbe.

24. Ndi kua midenia izu, idina ya maniamau azu, jua ikatuika kiwindu, na mwei udika a.

25. Na endata ya Mulungu ikawaluka-na iwinia ya Mulunguni ikatetema.

26. Na mudenia uzu makajijia kana ka mundu akiuka matuni kua iwinia inene na kua madeu.

27. Na mudenia izu, akatoa malaika make, akakolania andumake ene ku zanguloa mua mbewo inia ku uma mamino ma ndi ta ku wika mamino ma Mulunguni.

28. Kua muddi wa fiko imaniei ndeto jia kalakala, kidansu kikituka jiololo, kikiumijia madangu, imaniei, idano yekudengelelia waguwe.

29. Ta izu ignui nengi, walamukajijia izamu ino ku kitika, imanei kindu ki ku kala waguwe mbe ya muomoni.

30. Kua uwo ngu-a-tawia ignui, majiau aya madika wida, ta izamu izu zionde ku kitika.

31. Mulungu na ndi ikawida ndi ndetojiakoa idikawida.

32. Ndi mudenia uya, na maduku aya mundu ndaize kana malaika ma Mulunguni, kana kaweze, ndi Adsa weka.

33. Jiei ngoojeniu, kediai zalamai, undu mudina mania mauko ya maduku aya.

34. Kana ka mundu ni kalakala na mundu ula yukudi jalo, ula ekie niumbayake, yunanengie iwinia andu ala mekudedia maweamake, kumma mundu weawake, yuna-m-tawijie muedelega muomo ya niumba ku kediai.

35. Kua undu uzu kediai, mudinamania, adsa wa niumba walakeza ku uka kua uio, kana kati ya uduku, kana no mbu ya nsogolo, kana jioko.

36. Akiuka imue, ku lea ku ona ignui ene ku mama.

37. Kumma kindu kila ngutawia ignui, ngu-atawia andu onde, kediai.

IWUNGU IKUMI NA INNA.

1. Na kawinda midenia yeli ina Passa, na mudenia ila andu manaezaie mikae ila idina ikiwa wiza, na akohani anene, na aoli manamandie, ni ki ku-m-kuata kua uoi na ku-mu-ananga.

2. Ndi manajjie ti kua mudenia munene, ku lea ku tuika makau ma andu.

3. Nake walayunaikalile Betania, kua niumba ya Simoni ula yunawaie luaka, yunaizie mundu muka ula guie kakaza kanini ka mauda ma mda wa doa inene; nake yunadulile kaza yuna-itiie mda ulu wa mutuewake.

4. Na andu anini manadatie kua engoojiao, akiajia, mao azu ma mda niki ku tuika.

5. Undu-mda uzu mukatonia ku dawa kua ku ongela mana itatu ma nsilli, ku nengoa andu aja, namo manadatie uluwake.

6. Na Yesusi yunatawijie, muekei weka; ni ki ku-m-niamazia? Uzu yunazeuwijie wea uzeo kuagoa.

7. Undu-mue andu aja kueniu mudenia onde, na midenia ionde mkimanda ku-a-ika neza mukutonia: ndi gnie ti midenia ionde wandu wamue na ignui.

8. Uzu yunazeuwijie kindu kila yunatonie: uzu yunaizie mbe, ku waka muiwagoa, ku-ni-dika.

9. Na uwo, ngu-a-tawia ignui, kumma wandu wa ku tawioa evangelio izu kua idu ionde, kindu kila yunazeuwijie uzu, kikaajioa ku-m-lilikania uzu.

10. Na Yudasi Jsakalioesi, umue wa andu ikumi na yili, yunaendie kua akohani anene, ku-mu-ozea kua uelefu.

11. Namo walamanaiwitoe, manadekie, mana ianie ku-m-nenga nsilli. Nake yuna mandie mudenia muzeo, wu ku-mu-ozea.

12. Na kua mudenia wa muambililio wala una ezaiwe mukai ula udinai na wizoa, walamanadinsie Passa, anafunsiake mana-m-tawizie, uku-manda-ta idie ku di na ku ia neza, uwe ku eza Passa?

13. Yunatoaie andu eli a anafunsiake, yunatawizie azu, diei muji, na waya akakomana wandu wamue na ignui mundu ula yugua mtanga wa mansi: wigilei.

14. Na wandu walayulika mundu uzu, mtawiei muene niumba, adsa yukuajia, ye nawa niumba ya aeni, gnie ku eza Passa wandu wamue na anafunsiakoa?

15. Nake akaonia ignui niumba inene ya ulu, ila inatanawioa inaiitoe wio: wau iai wio.

16. Na anafunsi manaumalile, manaizie mujini, manakitie ta undu yuna-tawizie azu, namo manaiite wio Passa.

17. Na uioni yunaizie na anafunsi ikumi na yili.

18. Na walayunaikalile ku eza, Yesusi yuna ta-

wizie azu, ni uwo ngu-a-tawia ignui, umue kueniu ula yukueza wandu wamue nagoa, aka-ni-ozea.

19. Ndi azu manaambililie ku kita ngindu, na ku tawia umue kua mundu mungi, ni gnie? Na mundu mungi ni gnie?

20. Nake yunatongie endeto yunatawizie azu, ni umue wa andu ikumi na ili ula yuikia moko nselleni.

21. Kana ka mundu kekudi, ta undu unaoletoe kua unduwake: ndi maniamau kua mundu uya, kua ula kana ka mundu kekuozewa! Inai uzeo kuake, ajeedea ndanajiawa mundu uya.

22. Na walamanaezaie, Yesusi yunaozie mukai, yunabalikie, yunadulile, yuna-a-nengie azu, yunatawizie, ozai, iai: uzu ni muiwagoa.

23. Yunaozie kiwalia, na walayunanengie muwea, yuna-a-nengie azu.

24. Yuna-a-tawijie azu, ino ni ndagameyagoa ya mauzano mansao, ila yekuitoa kua undu wa andu engi.

25. Ni uwo, ngu-a-tawia ignui, ndikanuza nengi kua maumo ma winio ta mudenia wa ku nuza kuakoa uzumbeni wa Mulungu.

26. Na walamanakuie wádi manaumalile kiimani ja mawela.

27. Na Yesusi yuna-a-tawizie azu, ignui nionde mukazonoka kuagoa kua uduku úyu: undu-inaoletoe, nga-m-kuna muidie, na malondu makazemba.

28. Ndi ngadi mbeejeniu Galileani walanumamie.

29. Ndi Petelosi yuna-m-tawijie, ajeedea andu onde mekuzonoka kuagu, gnie ndika zonoka.

30. Na Yesusi yuna-m-tawizie, ni uwo, ngu-a-tawia ignui, umondi kua uduku uyu, nzogolo idina wika ku ajia keli, uwe uka-ni-kaia katatu.

31. Ndi uzu yunanenie kua iwinia, na ajeedea gnie nailoe ni ku gua wandu wamue nagu, gnie ndika-ku-kaia; ta izu anafunsi engi manaijie.

32. Manaizie kua wandu jitoayake Getsemane, yunatawizie anafunsiake, ikalai wa, nagoa nizalame.

33. Yunaozie wamue nake Petelosi na Yakobosi, na Yohannesi, yunambililie ku ia ngindu na ku dingidia.

34. Yuna-a-tawizie azu, ngooyagoa yekuia ngindu ta kiguni: ikalai wa, iai.

35. Nake yunatongoijie mbe kanini, yunawalukile ulu wa ndi, yunazalamile, mudenia ku ukila kuake, na ijeedea yekutonieka.

36. Yunaijie, Abba Adsa, izamu zionde ni itonieka kuagu; ukilia kiwalia ki kuagoa ndi ti kila nguenda gnie, ndi kila ukuenda-we.

37. Yunaizie, yuna-a-kitie azu mekimama, yuna-m-tawizie Petelosi, ue Simoni ukumama-ta? Udinatonia ku kedia nagoa kawinda kamue.

38. Jai, zalamai, lelei ku lika maelioni, ngo yekuwijia, ndi mui ni mja.

39. Yunaukilile nengi, yunazalamile, yunaaijie ndeto jia izu.

40. Na walayunajiokie yuna-a-edie akimama

nengi (medomao manatuikie maito), madinamania, ku-m-tawia ndeto jewa?

41. Yunaizie katatu, yuna-a-tawizie azu, mamai uindino, dumuai: ni bazi, madukn mekuuka: jija, kana ka mundu akanewa kua moko wa andu aduku.

42. Ukilai tudi jija, muozea yunai waguwe.

43. Na miduki, yunai akiajia, ekuuka Yudasi, umue wa andu ikumi na eli, na wamue nake andu engi na uwio na miunjiu, mua akohani anene, na aoli na atumia.

44. Na mundu ula yuna-mu-ozie, yuna-a-nengie azu mola, akiajia, ula gnie ngeza ku mumunia, ni uzu wio, mu-ozei, m-kuatei kua uwo.

45. Na wala yunaizie, yuna-m-dengelilie waguwe, akiajia, ue adsa ue adsa; yuna-m-mumunie.

46. Namo manaiite mioko uluwake mana-mu-ozie.

47. Na umue wa andu manaikalile kuya, yuna umaijie uwio, yunakunie mmedia mawea wa muko hani munene yunadilile kudukuake.

48. Na Yesusi yunatongie aki-a-tawia azu, ta ulu wa kignei ignui mukuuma wamue na uwio na ndata ku-ni-oza?

49. Midenia ionde nai wamue ignui niumbani ya Mulungu nikitawia, mudina-ni kuata: ndi juo jailoe no ku wikajioa.

50. Namo onde mana-mu-ekie makikea.

51. Na mudana umue yuna-m-wigilile, yunaiwo-toete ungua ndeke ila inai mui mudei; na adana mana-m-kuatie.

52. Nake yunaekie ungua ndeke, yunakeie mudei.

53. Mana-mu-ozie Yesusi, muna-mu-etie kua mukohani munene; na wamue nake mekukomana akohani anene, na andu anene, na aoli.

54. Na Petelosi yuna-m-wigilile kuaza, ta ndini ya niumba ya Mukohani munene, yunaikalile wamue na adedia mawea yunaikansie muaki.

55. Na akohani anene na makomano monde manamandie ngoze ulu wa Yesusi ku-mu-ua; madina i-kita.

56. Undu-andu engi manaettie ngoze uluwake, ndi ngozeyao idinai kalakala.

57. Na andu anini manaumamie, manaumijie ngoze ya uwungu uluwake, akiajia.

58. Idie tuku-mu-iwa akiajia, gnie ngaazia niumba ino ya Mulungu ila zetuwijioe kua mioko, na kua maduku madatu ngazeuwia engi idika zeuwioa kua moko.

59. Ndi nu nengi engozeyao idina uzana.

60. Na Mukohani munene yunaumamie katiyao, yuna-mu-iwaijie Yesusi aki ajia. Ue uditawania kindu? Ni kindu ja jau kila manatawanijie azu uluwagu?

61. Ndi Yesusi yunakililie ndana-m-tongililie ndeto, na mukohani munene yuna-mu-iwaijie akiajia, niwe Kilistosi, kana ka muene wa ulu.

62. Na Yesusi yunam-tawizie, ni gnie; naignui mukajijia kana ka mundu akiikala kua moko wa kuume wa iwinia, akiuka kua maido ma Mulunguni.

63. Maduku azu mukohani munene yunatembuie unguajiake akiajia, tukumanda ngoze ungi wajau?

64. Ignui mukuiwa maumango: mukutala-ta? Ndi azu onde mekutania uzu wailoe ku uawa.

65. Na anini manaambililie ku-mu-ikajia mata, na ku gunika udiowake na ku-m-kuna kua ngundi, na ku-m-tawia, tu-tawie idie: na adedia mawea mana-m-kunie kua mbe ya miokoyao.

66. Na Petelosi walayuna ikalile deo kua niumba ya zumbe, yunaizie umue wa tueletu tua mukohani nene.

67. Nake wala yuna-m-jiajije Petelosi aki-ikansa muaki yuna-m-kililie medo, akiajia uwe nengi unai wamue na Yesusi kana ka Nazaleti.

68. Ndi uzu yunakaie akiajia gnie ndiize, ndimania kila ukuajia, nake yunaumalile nsa ya kiniaka, na nzogolo inaaajie.

69. Na muedu yuna-m-jiajije nengi, yuna am-bililie ku a-tawia andu ala manaikalile kuya, uzu ni umue kuao.

70. Nake yunakaie nengi. Na kawinda kanini andu ala manaikalile wau mana-m-tawijie Petelosi; kua uwo uwe ni umue wao undu-uwe Mugalileo, kidiomojagu jekuikala kalakala.

71. Ndi uzu yunaambililie ku umanga na ku kila muma, gnie ndiize mundu uzu ulu mukuajia.

72. Na kawinda kakili nzogolo inaaajie. Na Petelosi yukulilikana, ndeto ila yuna-m-tawizie Yesusi — nzogolo idina ajia keli, uwe uka-ni-kaia

kawinda katatu — nake walayunalilikanile ndeto ino, yunaiite.

IWUNGU YA IKUMI NA KATANO.

1. Na miduki na jioko akohani anene manaendie nsama wandu wamue na atumia anene na aoli, na makomano monde, aki-mu-owa Yesusi, aki-mu-ete, aki-m-nenga Pilatosi.

2. Na Pilatosi yuna-mu-iwaijie, uwe zumbe ya Mayahudi? Nake yuna-m-tongie endeto aki-m-tawia, uwe ukuajia.

3. Na akohani anene mana-tawijie izamu jengi uluwake: ndi uzu endana tonga ndeto.

4. Na Pilatosi yuna-mu-iwaizie nengi, akiajia uwe udiajia kindu? Jija ni izamu jiana-ta ila mekuona uluwagu?

5. Ndi Yesusi ndana tonga ndeto wio, na Pilatosi yunaimakkie.

6. Na kua mudenia munene yuna-a-daijie mundu ula yunaowetoe, kuma mundu ula manaendie.

7. Yunai mundu ula yunaitiwe Ballabasi ulu yunaowetoe wamue na andu ala manazeuwijie ukau, ala manauie ukauni.

8. Na andu manauie mbu manaambililie ku woya, uzu ku zeuwia ta undu yunaikie tene.

9. Ndi Pilatosi yuna-a-tawijie azu mukumanda, gnie ku-a-daijia ignui Zumbe ya Mayahudi?

10. Uzu yunamanie, akohani anene ku-mu-ozea kua uiyu.

11. Ndi akohani anene manaonie andu, uzu ku-a-daijia azu Ballabasi.

12. Na Pilatosi yunatongie endeto aki-a-tawia azu nengi, meku manda-ta, gnie ku-m-zeuwia uzu ula mukuajia uzu ku tuika Zumbe ya Mayakudi?

13. Namo manauie mbu nengi, mu-salibu.

14. Ndi Pilatosi yuna-a-tawizie azu, niki? Yunaikie uai wajau? Namo manaongelelie mbu mu-salibu.

15. Na Pilatosi yunamandie ku zeuwia maendo ma andu, yuna-a-daijie Ballabasi, yuna-mu-ozie Yesusi, ku-m-salibu, wala yuna kunie kua miko.

16. Na engila mana-mu-ozie kiniakani, kila kinawetiwe Peletolio, mana kolanilie makomano monde.

17. Mana-m-wuikie ungua ndune mana-m lingile kilemba ja miwa.

18. Manaambililie ku-m-kedia akiajia, ni uwo kuagu zumbe wa mayahudi.

19. Mana-m-kunie mutuene kua mangi, mana-mu-ikaijie mata, manaitie mau, mana-m-walukile.

20. Na wala mana-mu-daukie, manam-daijie ungua ndune, mana-m-wotoete ungua jia ngooyake, mana-m-tongojije nsa ku-m-salibu.

21. Mana-mu-ikie iwinia Simoni mundu wa Kileni, ula yunaumalile munda, adsa wa Allesandeli na Lufosi, ku gua salabayake.

22. Namo mana-mu-etie wandu wa Golgata, ta ku azia, wandu wa jongo.

23. Mana-m-nengie ku nuza uki ula unawulani-loe na kindu jewu; ndi uzu endana oza.

24. Na walamana m-salibu, manaaie unguajiake, makiikajia mawungu uluwao, kumma umue ku oza-ta.

25. Inai sá ya katatu, wala-m-salibu.

26. Na maoli ma unduwake mekuoloa uluwake, Zumbe ya Mayahudi.

27. Na wamue nake manasalibu agnei eli; umue kua moko wa kuume, na umue kua moko wa ku modo.

28. Na juo jekuwikajioa, kila kekuajia, nake yunataliloe wamue na andu ai.

29. Na andu ala manawidie, mana-mu-umangie, akidingidia mitueyao, akiajia, ho, ukudula niumba ya Mulungu, ukuakka kua midenia mitatu.

30. Uwonojie ngooyagu, udee salabani.

31. Na u nengi akohani anene mana-m-daukie, akiajia azu kua azu wandu wamue na aoli, yuna wonojie andu angi; ndatonia ku wonojia ngooyake.

32. Kilistosi, zumbe wa Iselaeli adee indino salabani, idie ku jija na ku amini. Na andu ala mana salibiwe wamue nake, mana-mu-umangie.

33. Na sa ya dandatu wala inawizie, kiwindu ki-naikalile ulu wa ndi ionde, ta sa ya kenda.

34. Na kua sa ya kenda Yesusi yunaue mbu kua kanioa inene akiajia Eloi, Eloi, lama sabaçatani?

Ta ku ajia, Mulunguwagoa Mulunguwagoa niki ku-
ni-eka?

35. Na andu anini ala manaikalile kuya, ala
manaiwitoe, manaijie, jijia, eku-mu-ita Eliasi.

36. Na umue yunazembie, yuna uzuizie kizamu
ja siki, yuna ikie mangini, yuna-m-gundaijie akia-
jia, ekai; tujijie na ejeedea Eliasi yukuuka, ku-m-
dejia salabani.

37. Na Yesusi yunaiite mbu kua kanioa yaza,
akiuma ngooyake.

38. Na ududo wa niumba ya Mulungu unatem-
bukie ukutuika yeli kuuma ulu ku wika na deo.

39. Na mundu munene wa engila ula yunaika-
lile akijiana nake, wala yunajiaijie Yesusi ku ua mbu
na ku uma ngo yunaijie, kua uwo mundu uzu yuku-
tuika kana ka Mulungu.

40. Manatuikie nengi andu aka, ala mana jiai-
jie kuaza; katiwao manatuikie Malia Magadalena na
Malia inia ya Yakobosi mnini, na inia wa Yosesi na
Salome.

41. Ala mana-m-wigilile, mana-m-dedijie wea
wala yunai Galileani, na andu aka angi nengi ala
manaukie nake Yelusalemi.

42. Na uio walaunaizie undu yunatuikie mude-
nia wa ku anijia izamu, ta ku ajia mudenia wa mbe
ya Sabbato.

43. Josefi kana ka Alimatia, ula yunai mlilikani
muzeo wa ndeto, ula yunaiite uzumbe wa Mulungu-

uzu yunaizie yunalikile kua Pilatosi endana keie, yunamandie mui wa Yesusi.

44. Na Pilatosi yunamakkie kua kugua kuake, yunaitie mundu munene wa engila yuna-mu-iwaijie, na ejeedea yukugua.

45. Na wala yunamanie kua mundu munene wa engila yuna-m-nengie mui Yosefi.

46. Nake yunaie ungua ndeke, yuna-m-deijie, yuna-mu-ikie ungua ndeke, yuna-mu-iite yimani ila ensetoe mawiani, yunaolomoijie iwia mbe muomo wa yima.

47. Na Malia Magadalena na Malia inia wa Yosesi manajiajie wandu wala yukuioa.

IWUNGU WA IKUMI NA DANDATU.

1. Na sabbato walainawidie, Malia Magadalena na Malia inia wa Yakobosi na Salome manauie mda, ku uka ku-m-waka.

2. Na tene muno kua jioko ya mudenia wa muambililio wa jumma, manaukie mbiani, jua ikiu-malila.

3. Manajie azu kua azu, nu ula ku tu-olomojia iwia muomoni wa mbiani?

4. Na walamanajiajie, mekuedea iwia yekuolomojioa-undu-inanenewie muno.

5. Na walamanalikile mbiani, manajiajie mudana akiikala moko wa kuume, akiwotoa ungua nsao ndaza namo manakeie muno.

6. Nake yuna-a-tawijie azu, mudika ke: ignui mukumanda kana ka Nazaleti, ula yunasalibiwe, uzu yunaukilile; uzu ndawai wa, jija wandu wala manamu-iite.

7. Ndi diei tawiai anafunsiake, na Petelosi, uzu akatongojia mbeejeniu Galileani: kuya muka-m-jijia, ta undu yunatawijie ignui.

8. Namo manaumie miduki, manakeie mbiani; undu-manatetemie, manakeie; madinai tawijie mundu kindu-undu-manakeie.

9. Na Yesusi wala yunaumamie na jioko kua mudenia wa muambililio wa jumma, yunakomanie muambililio na Malia Magadalena, ula yunaumijie majetani monsa kuake.

10. Nake yunaendie yuna-a-tawijie azu ala manaikalile wandu wamue nake, namo manaiite ngindu.

11. Na aya walamanaiwitoe, uzu ku tuika muima na ku jijioa ni uzu, madinai amini.

12. Na kawinda uzu yuna-komanie kua udio ungi na andu yeli, ala manadokie manaendie ndini.

13. Namo manaendie, mana-a-tawijie andu manatalilie namo madinai amini.

14. Kawinda yunakomanie na andu ikumi na umue akiikala jakuiani, yuna-a-tetijie azu kua undu wa ku lea ku amini kua na kua undu wa uomo wa ngoojiao, undu-madina amini andu ala mana-m-jiaijie wala yunaumamie aguni.

15. Nake yuna-a-tawijie azu, diei ndi onde, tawiai evangelio andu onde.

16. Mundu ula yukuamini, yuku - dambioa, akawonoka, ndi ula ndaka amini akaanangoa.

17. Na mola izu ikawigila andu ala mekuamini, kua jitoayagoa makalunjia majetani, makaajia kua uimi ueu.

18. Makaukilia nsoka, na ajeedea mekunioa kindu kila jekuua mundu, kidika-a-ananga uzu; ulu wa andu awau makaia mioko, namo makakita kawa.

19. Na adsa wala yunanenie namo, yunaoziwe Mulunguni, yunaikalile kua moko wa kuume wa Mulungu.

20. Ndi azu manaumalile manatawijie wandu wonde, adsa akidedia wea namo, akizeuwia iwinia ndeto kua mola ila iwigilá. Amina.

16. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

**This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.**

**A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.**

Please return promptly.

